

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f

HIRDETÉSEK:
6-számúba petit sor egyzetor 20 fill.
minden következőnél 16 fill.
Nyitászó ára 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesülé-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 151.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, február 7.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A zsold.
- Az Acsev a főrendiházban.
- Huszezer koronás látogatás.
- Február 8.
- Temetés előtt.
- A Westinghouse-gyár Aradon.
- A társadalmi gróf.
- Hétköznapi jegyzetek.
- Apponyi Aradmegyéhez.
- Aehrenthal elégtételt adott.
- Kass Béla öngyilkos.
- Tárca: A három isten. Irta: Füzesséry István.

A zsold.

Arad, február 6.

Az altiszti kaszinóban olvasta a szolgálatvezető őrmester, s az ő révén jut a nagy esemény híre a szakasz emberei közé. Azon jóindulatú ujságok egyike, a melyek irányát és hangnemét az ezredparancsnok az altiszti kar szellemével meg-egyezőnek találta, s annak előfizetéséhez hozzájárult, a leghitelesebb formában jelentette meg, tehát igaz. A szolgálatvezető őrmester teljes részletességgel olvasta, de a taplófejű ujoncnak, meg a csökönyös közembernek nem mondhatja el egész hosszában. Csak annyit ujságol, hogy fölemelik a legénység zsoldját. Sőt annyira fölemelik, hogy a visszafelé menő felpénzt is megadják. Egy-egy legény tíz koronát kap, amikor az erár a neki járó adósságot visszafizeti.

Tíz korona . . . A hat krajcárhoz szokott embereknek bizony sok. A hegyek odvaiból, a válékból ideszakadt móc gye-

rek között talán lesz, aki sohase látott egypénzben ennyit. A számvivő őrmesternek, amikor kiadja ezt a nagypénzt, jó lesz külön fölvilágosítani a tudatlan fiut, hogy ez érték, nem pedig képes matrica, aminőt a ruhás-ládája belső falára szokott ragasztani. Hát ami még ezután jön! A hat krajcárokból hét lesz, — sőt talán nyolc is. Valóságos élvezet lesz ezután katonának lenni. Lefuváskor a harmadévesek nem fogják sapkájukat ujjongva a levegőbe dobni, a visszatérő polgáreltet köszöntvén, — hanem sirva rohannak a századoshoz, őrnagyhoz, a brigadéroszhoz, hogy engedje, legalább még egy kis időre, hogy tovább is katonák maradhassanak.

Az altiszti kaszinón keresztül kiszivárgó nagy ujságra az osztrák delegátusok tegnapi tanácskozása adta meg az anyagot. Elhatározták, hogy a tisztí fizetések emelése mellett a legénység zsoldját is rendezni fogják s erre a célra öt millió koronát vesznek föl az 1909. évi költségvetésbe; azonban már az 1908. évre is megszavazzák ezt, visszaható erővel, úgy, hogy a legénység hátralékos zsoldjának fölvételekor fejenként tíz koronát kap. Ezzel az ötlettel a legénységen kívül a magyaroknak is kedveskedni akarnak az osztrákok. A legénység zsoldjának emelése által, mondják, a negyvennyolc százalékos tevő magyar katonák nyernének, míg a kvóta aránya csak harminchat százalékos tesz, úgy, hogy jelentékeny osztrák pénz vádrolna Magyarországra.

Hat órai vas-büntetésre tenné magát érdemessé minden polgár, aki a legénység

zsoldjának emelésére a pénzt sajnálná. Bizonyos, hogy a legegyszerűbb katonának is, azon kívül, a mivel a kaszárnya el-látja, igen sok szükséglete marad, a mi hat krajcárból nem fedezhető. Különösen ha hozzávesszük, hogy ennek az összegnek jelentősebb része a közlegény reprezentációs költségeire, ugymint: cipőfény-mázra, borotválkozásra, a sárgarézgombok fényesítőjére és egyebekre megy: hát igazán rájuk fér egy kis javítás.

Csak hogy az a kérdés, hogy ez-e a legfőbb baja a hadseregnek, amely orvos-lást sürget, és ez az óhajlás kívánja meg leghamarább a milliókat. A szolgálatvezető őrmester, ha a legénységtől őszinte véleményt tud kicsiholni, azt fogja hallani, hogy nem. A zsold emelés se rossz, de lényegében a nyolc krajcár se jelent több üdvösséget, mint a hat. Öt millió koronából, a hadsereg háromszázezer főnyi legénységét vesszük, nem jut egy napra és egy legényre több négy fillérről. Ennél értékesebb dolgot adhatnak a delegátus urak.

Adják: a két éves szolgálati időt, amelyet Schönaich hadügyminiszter ép úgy agyontanulmányoz, mint elődei. A két éves szolgálat mellett szívesen megnyugszanak a legények a hat krajcárba is. S bennünket, magyarokat ne kecsgetessenek azzal, hogy osztrák pénz áll a házhoz. Ha csakugyan kapnánk valamit, egy homokja az csak a hegynek, amelyet mi minden esztendőben az iparcikkekért vagyunk Ausztriába görgetünk. Azt mondták a katonai szakértők: a

A három isten.*

(Misztérium.)

Irta: Füzesséry István.

Ószi éjszaka nyirkos takarója alatt lihegve aluszik a kifáradt város. És min: az alvó óriás szivedobbanása, késő óratús kong tompán az éjben. A zsiros köddel viaskodó lámpafény egy álmós gyermek fénytelen tekintetével mereng belé a fekete szürkéségbe. Emberhangtalan csend. Csak egy-egy suhanó denevér sivitja még nesztelenebbé a némaságot.

A közeli lámpa veresítő fénye a kékeszürke ködönghalaványlila sávot huz keresztül. És ebben a lila sávban ismét egy hosszukás ködfolt mozog, kering, gomolyog, mint mikor az öröktől való köd, a szent kaosz első két sejtje összetapadt, megszülni a világot. Növe jön közelebb a ködfolt. Beszél. Az alakja lassan izmosodik s a kutató lámpafény két egymásba fonódott embert fejt ki belőle. Az egyik férfi, a másik nő . . .

Egymást átkarolva róják éjszakai utjukat. Mióta? Ki tudná azt! Ók maguk sem. Bennük megszünt az idő. És honnan jönnek? Hova igyekeznek? Ki tudná azt! Talán a tér is megszünt előttük és ők csak repülnek, repülnek a

mindeneket beölkő Semmiben, a Kezdet óta, az idők Végéig! . . .

Micsoda gondolatok lángolhatnak abban a lélekben, a mely világító tűzzel izzik az forró szempillantásán? És micsoda eszmék feszítik azt a tökéletes homlokot, a melynek mózesi ivéről fenségesen sugárzik szerte a szellem?

És a Férfi.

És kicsoda ez a nő?

Mi láncolja őt a másikhoz? Miért reszket a kéjéről, mikor annak a tekintete simogató gyönyörűséggel csókolja végig? És micsoda láng loboghat abban a szívben, a melynek hangos dobogása delejes érzékenységgel követi a férfi gondolatának isteni szárnyalását?

És a Nő.

És beszél a Férfi ajkán a lélek. És figyel a Nő szemében a szív.

— Valamikor a nappal volt az én világom. Mikor téged kiválasztottalak az emberek közül, még szerettem a nappalt. A jövőt láttam benne. Az eljövendő világosságot, a melyet én teremtettem. A mely az én agyamból támadt, s a melyet az én gondolataim táplálnak. Szerettem a nappalt, mert legyőzte a sötétséget és a homályt. A lelkemet láttam és szerettem benne. Mert az én lelkem — a világosság.

— És szerettem az embert, hiszen nem ismertem. Szerettem a lelkemmel, az agyvelelőm

minden sejtjével és minden gondolatommal. Csak téged és magamat ismertem az emberek közül és ezért szerettem minden embert.

— Aztán láttam, hogy csak mi haladunk felfelé az uton. Ők lefelé rohantak a mélybe, vakon, egyenesen. Láttam, mint marad el mögöttük az igazság, az erény, a jó. Láttam, hogy rohan elbűk a hitványság, a bűn, a gonosz.

— Láttam, hogy a sötétség és homály bo-rult reájuk.

— És ekkor lángra gyúlt a lelkem. El akartam felőlük oszlatni a sötétet és a homályt. Odaállottam elbűk alejtőn. Felfelé mutatattam az elhagyott magasságokra. És vezető-kül közébük szórtam égő gondolatokat, világító eszméket. Az én lelkemnek leszakadt darabjait. Mondottam nekik:

— Ime vegyétek. Ez az én testem és ez az én vérem. Kövessetek és üdvözülni fogtok.

— Ők kacajukból fontak töviskoszorút a homlokomra.

A nő érezte, amint a töviskoszoru fájdalmasan csavarodik a szívére. Megvonaglott. A férfi erősebben ölelte magához és lehajtott fej-jel beszélt tovább.

— Eljöttem előlük az éjszakába. Az éj-szaka az enyém. Benne, általa, neki születnek a gondolataim. És mire elmondom neki azokat és mire ő megérti azokat — hajnal lesz.

* A „Budapest” jubiláris albumából.

két éves szolgálati idő kérdése csak pénz-kérdés. Hátha az, akkor ne fecséreljük a milliókat olyan kedvezésekre, amelyeket azok se kívántak, akiket meg akarnak szerencsésíteni vele. Tudjuk, hogy a két éves szolgálati idő megteremtése sokkal több pénzbe kerül ennél az öt milliónál. De ezek a milliók uzsora-kamattal térülnek vissza a nemzeti munka, a hasznos termelés és a keresetnek többletében, ha a munkabíró emberek életéből egy esztendővel kevesebbet fognak ellopni a háboruparádé céljaira. Az az öt millió pedig, amelyet a legénység zsoldjára adnak, talán lendít egyet a kantinok forgalmán, de végső eredményében improduktív kiadás lesz.

Ha az osztrák delegátusok a legénységnek adott borraival azokat a delegátusokat akarják kibékíteni, akik a tisztifizetések emelése miatt dorombolnak, — hát azokra is sokkal jobb, okosabb és örvendetes eszköz a két éves szolgálati idő, amelynek már igazán megjött az ideje s amelyet ép eléggé tanulmányozhattak Schönaich és az elődei.

Az Acsev. a főrendiházban.

Zselénszky és Sztérényi harca.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 6.

A főrendiházban ma ismét éles összetűzésre került a sor a Pallos-cég ügyei miatt Zselénszky Róbert gróf és Sztérényi József államtitkár között. Az arad-kikindai vasutról szóló törvényjavaslat volt az ütközőpont: ennél a tárgynál ugyanis Zselénszky ismét hevesen és erős hangon kritizálta a Pallos-cég nagyarányu terjeszkedését és azt, hogy ez a cég a legtekintélyesebb vasuti vállalattal szemben is kedvezésekben részesül. Sztérényi József szintén igen éles hangon válaszolt, de válaszában elismerte, hogy az Acsev. az ország legkiválóbb vasutvállalata.

Távirati tudósításunk:

Addig a lelkem itt, a csendben, fészadozik tovább. Az agyam itt ég és a szikrái becsapognak a sötétségbe, a mely möhön szivja magába azokat. Érzem. És mire kialszik a lelkem, mire a benne lángoló tűz egészen beleizzik az éjbe, hajnal lesz. Mert én vagyok a világ Világossága. Én vagyok a Gondolat, az Eszme. Én vagyok a sötétséget eloszlató örök fényforrás: az Isten . . .

Megállott. Némán, mozdulatlanul, mintha a saját gondolatának ércszobra volna. A jobbkezét felemelte és büszke öntudattal mutatott az ég peremére, a mely hirtelen kigyuladt és izzott, világított egy rövid pillanatig. Azután lehanyatlott keze a nő fejére és áldó gyengédséggel nyugodott rajta. A nő megdicsőült arccal tekintett fel reá. És a szívéből előtörő örök érzés forrásával susogta:

— És vártál engem?

— És vártalak téged. Jönnöd kellett. Mert én vagyok a te sorsod. Én elhagytam a napot az emberek miatt, s ők kiüldöztek téged az éjszakába miattam. Jönnöd kellett. Vártalak.

— Te mindig láttad azt a fényt, ami kiviláglott a lelkemből. Követned kellett azt az izzó fonalat, mely agyvelőmet szívedhez köti. És ha átrepültem volna egy más csillagzatra, az a fonál utánam vezetett volna. Ha atomokra szakadva széthullottam volna a végtelen Űrbe, te minden atomban megérezted volna az én lelkemet. És ha beleolvadtam volna az éjnek éjszakájába, a te szíved ott is meglátott volna.

A portugál királygyilkosság.

Dessewffy Aurél gróf elnököl az ülésen.

Rögtön a megnyitás után megemlékezik az elnök a portugál királygyilkosságról.

— Az egész világon a megdöbbenés szalad át annak a merényletnek a hírére, amelynek áldozatául esett Portugália királya és ifju trónörököse. A magyar nemzet rokonszenvevel kísérté minden nemzetnek alkotmányáért folytatott küzdelmét, de kárhóztatással fordul el minden hasonló borzalmas tettől. Még vagyok róla győződve, hogy a méltóságos főrendek mély részvétellel gondolnak nemcsak a portugál nemzetre, de uralkodó családjukra is, melynek számos tagja a portugál királyi családdal rokoni kötelekben áll. Ha méltóztatnak hozzájárulni (helyeslés, hozzájárulunk) akkor intézkedni fogok, hogy a főrendház illetékes helyen kifejezze részvétét. (Helyeslés.)

A jelentések után áttérnek a napirendre. Tudomásul vették az igazoló és a mentelmi bizottság jelentését.

Az igazoló bizottság Rakodczay horvát bán helyett Rauch Pált vette fel a jegyzékb. Felvették Csernoch Jánost, az új csanádi püspököt, de csak a II. osztályba, „miután az, hogy törvényhozói jogát, mint képviselő, avagy mint főrendházi tag fogja a gyakorolni, eddig még tisztázva nincs.”

Az erdélyi birtokrendezésről szóló törvényt általánosságban és részleteiben is vita nélkül fogadták el.

Hasonlóképen felszólalás nélkül, változatlanul fogadták el az adóreformról, a római postaegyezményről és a bírói és ügyészi szervezetről szóló javaslatot.

Következett a nagykikinda—aradi helyi érdekű vasutakról szóló javaslat.

Zselénszky beszéde.

Zselénszky Róbert gróf a vasut engedélyezése ellen szólal fel. Az arad—csanádi vasutak hajlandók voltak a vasut kilométerjét 54.000 koronáért kiépíteni. A mostani engedélyes 20.000 koronával drágábban épít és megsarcolja a községeket. Ha az arad—csanádi vasut építette volna ki a vasutat, a vidéket jó vasut szelte volna át és a községeket nem terhelte volna hozzájárulás. Most a Pallos-Pollák cégtől a mostani rossz vicinálisokhoz hasonló vasutat kapnak. E vasut engedélyezése nem egyéb,

mint egy országos botrány. Ez a vasut a szokottnál is botrányosabban épül ki. Az elmúlt főrendiházi ülésen is hangoztattam, hogy nem követett el még nagyobb mulasztást, a kormány, mint a vasut engedélyezését. Legfeljebb a legujobb, hódmezővásárhely—makó—nagy-szentmiklósi vasut engedélyezése hasonlítható ehhez. Felszólalásom eredménye az volt, hogy az egész magyar sajtó egyforma dühvel nekem támadt. Egyedül a P. Lloyd közölt beszédemből nem tendenciózus kivonatot. Ez a lap velem ellentétes, mert én agrárius vagyok, de elismerem róla, hogy tárgyilagos. Szememre vetették az inkompatibilitást. Hát ezt nem a szöszékről, hanem a miniszteri szobákban szokás megsérteni. Évtizedek óta egyszer léptem át egy minisztérium küszöbét vasuti ügyben.

Foglalkozik legutóbbi felszólalásával. Elmondja az arad csanádi vasut keletkezésének történetét. Ezt a vasutat 16.000 forintért építették kilométerenként. Sztérényi államtitkár ur azt mondja, hogy visszaélések elkerülése céljából csak egynek adnak engedélyt. Hát kérde, hogy a vállalatoknál is megszüntetik a pályázatot? Részletesen foglalkozik az államtitkárnak ez ügyben a múlt ülésen tett megjegyzéseivel. Amidőn a minisztérium rossz néven vette az olcsó vasutak építését, sajnos, boldogult Vásárhelyi Béla barátom azt rögtön levette napirendről. Cifolni óhajtja Sztérényi államtitkárnak néhány tévesen interpretált statisztikai adatát. Az arad csanádi vasut még mindig a legolcsóbb vasutak között van. Járművekben jobban van felszerelve, mint maga az államvasut. Ez a vasut a legcsekélyebb százalék állami hozzájárulást kapta. Az arad csanádi jövője felett ne aggódjék az államtitkár ur. A tarifája olcsóbb, mint az államvasuté, a kiadása pedig kisebb. Könnyen át fog tehát menni esetleges krízisen.

Az arad—kikindai vasut engedélyezésénél még a törvény szellemét is megsértették a peage megváltással. Ezek után nem szavazhatja meg a javaslatot.

Személyes kérdések.

Sztérényi József kereskedelmiügyi államtitkár: Méltóságos főrendek! Mielőtt a személyi momentumokra rátérnék, mindenekelőtt a gróf urnak azon állításával kell röviden foglalkoznom, melylyel már a múlt alkalommal is kénytelen voltam foglalkozni. Országos botrányról

Csak most felelt a férfit:

— Te arzed az én gondolatomat, mert Isten vagy. És kibontakozol a karjaimból, mikor magérezed, mert nő vagy. És félsz a testemhez érni, mert leány vagy. Nem érintettelek még. De ne félj. Hadd karoljalak át. Hideg van. Alkalmatlan idő a nászra.

Magához szorította a remegő leányt s ez most már nem ellenkezett. Végtelen bizalommal hajtotta szűzi fejét a domboru mellre, úgy hallgatta tovább az ő urát.

*

— Pedig eljön az idő. Az enyém lesz. Az Érzés ölelkezve egyesül majd az Eszmével. Mikor? Nem tudom. Talán ma, talán holnap, de eljön a nagy pillanat. Mire odaérünk a nászunk helyére. Hol van az? Nem tudom. Talán itt, talán a másik oldalán a földnek. De elérjük, ha itt lesz a nászunk pillanata.

— Az a pillanat, szent pillanat lesz. Attól fog kezdődni az idő. Az Eszmétől megfogant Érzés ideje. Ideje a tökéletes igazságnak, a jónak és az erénynek. Az isteni idő.

— És a nászunk szent helyétől kezdődik majd a Tér. A végtelenség, amelyet betölt az érző Eszme.

— És mikor elérkezik majd a Pillanat fordulója, jönni fognak a Helyre négyfelől a zarándokok. Eljön a jövő, a mi gyermekeink. Megoldják saruikat és imádnak ottan, kik teremtetők őket. Leborulnak az isteni Pillanat emléke előtt, azon az isteni Helyen . . .

*

A nő érezte, hogy úgy van. Szorosabban si mult hozzá. Beszélni akart. Az ajkai vonaglottak, de csak a kéj sikoltása tört elő összeszorított fogai közül. A férfi gyöngéden szájára tapasztotta a kezét. És ő odaszorította azt a finom, idages kezét az ajkaihoz. Úgy hallgatta tovább.

— Ne szólj, — mondotta a férfi. — Ne gondolkodj, csak érezz. Én az agyammal érezlek téged, te a szíveddel érís meg engem. De ne szólj, hiszen amit érezel, az ugyis átömlik az én agyamb. És azt akarom, hogy te is érezd meg az én gondolataimat. És mikor a lelkemben megszülető eszme érzéssé válik a te szívedben, akkor — magad is Isten vagy. Az érzés, a mindereket alkotó anyag, egy új világ Szülője.

A nő szeméből valami forró sejtés, a férfi gondolatának visszavert fénye sugárzott elő. Ziháló tüdejéből sikoltva szakadt fel a hang:

— És én érzem a te gondolatodat. Uram . . .

*

Egy pillanatig úgy érezte, hogy a szívéből előtörő tűz nozzáforrasztja a férfihez. Leányos, meleg pirulással fejtette ki magát az ölelő karokból. És mentek halgatagon egymás mellett.

A város lassanként elmaradt. Az országutat jérták. Még mélysegebb lett a csend, még sűrűbb a köd. Nem láthatták még a földet sem lábaik alatt. Mintha elsüllyedt volna a szürke semmisségbe s ők ott lebegnének az elmúlt világ fölött, az eljövendő Világ zálogául . . .

méltóztatott ma is beszélni, anélkül, hogy egyetlen adattal ezt az állítást igazolná. Az ország szinte előtt kénytelen vagyok felszólítani Nagy-méltóságodat, méltóztatassék konkrét adatokkal előállni, azokat a kormány rendelkezésére bocsátani, hogy méltó büntetését vegye el az, akinek a legcsekélyebb visszaélésben része lehet, mert egy kormánynak és egy kormányzatúgnak csak úgy könnyedén visszaélésekkel való meggyanúsítását visszautasítás nélkül eltűrni és megengedni nem lehet. A sajtót is méltóztatott bevonni a vitába. Remélem, hogy nem fogja feltételezni a kereskedelmi kormányzatról, vagy rólam, hogy azokban a támadásokban, vagy a sajtónak bármily irányú állásfoglalásában a legcsekélyebb részem lett volna. Ez oly fegyverrel való harcolás volna, amely nem méltó ahhoz az álláshoz, amelyet a kormányzatban elfoglalok. Hogy az országos botrányt tetézzé, azt mondja, hogy ennél még nagyobb botrányt történt, amely a hódmezővásárhely—makói vasút engedélyezésében nyert kifejezést. Méltóztatassék tudomásul venni, hogy a hódmezővásárhely—makói vasút 1902-ben engedélyeztetett, tehát nem a jelenlegi kormány alatt.

Zselénszky Róbert gróf (közbeszól): Nem is a jelenlegi kormányt támadom.

Szterényi: Elejétől végig méltóztatott támadni.

Zselénszky Róbert gróf: Én minden kormányt támadok, amely rossz vicinális vasutat engedélyez.

Szterényi: A hódmezővásárhely—makói vonal 1902-ben engedélyeztetvén, ezt a vasutat a helyi érdekeltség építette.

Az Acsev. és Pallós.

Már most egy további váddal találkozom személyileg. A multkor beszédemből méltóztatott felolvasni egy passzust, amelyben az aradcsanádi vasutat állítólag becsméreltem volna. Ha a kormány képviselőiben kötelességszerűleg rámutatunk egy, az állam kötelező felügyelete alatt álló vállalatnak, lehet, hogy önhibáján kívüli viszonyok okozta bajaira, ha rámutatunk arra, hogy igenis elérkezett a tizenkettődik óra, melyben komolyabban kell foglalkozni az üzlet egyszerűsítésével, abban becsmérlést találni nem lehet. *Konstatálom, hogy az Aradcsanádi vasutak egyike legjobb vasutainknak úgy az építés, mint az üzletvitel tekintetében*

— Csendes, magányos hely lesz az, amelyet megkímélt a bűn, ahová ma is vezetek járni a rosszak, ahol jelen van az Isten! . . .

A nő szinte lerokkadt a szívében megtorló hatalmas érzelmár súlya alatt. Az érzékel emberfelettié finomultak. Meggörnyedve állott meg, míg szemel a távolbalátók kékesen villogó tekintetével hatoltak a ködbe. És a csillogó szempár forró sugarán repült az Érzés és kereste a végtelen időben azt a Szent pillanatot és kutatta a végtelen térben azt a Helyet, ahol jelen van az Isten . . .

Hirtelen megszerzett és arcára kiült a játékok ihlete. Felgyenesedett, megragadta a férfi kezét s vont a maga után. Szólanul siettek, szinte fu ottak egy ideig. Egyszerre meg állott a leány és némán mutatott egy fel-feltűnedező picit, verező fénypontocskára fel:

— O.t . . . Ott . . .

Tovább futottak. Hatalmas gondolat hajtotta előre a férfit, mérhetetlen érzés vont a nőre.

És mikor odaérték, térdre roskadt a leány és áttámaszkodva gyönyörűséggel, zokogva kezdte el az Ur imáját — Miatyánk . . .

A férfi pedig lehajította fejét a Megváltó előtt . . .

Egy utolsó feszülethez értek. Föléje kisdéd védőhajlékot emelt az emberi kegyelet és padlatát fáradt vándorok számára beterítette puna harasztal.

és nemhogy rovására írnam nagymérvű beruházását forgalmi eszközökre, ellenkezőleg, előnyére kell ezt betudnom. A nagyméltóságú gróf urnak szavai szerint, ha vicinális csinálunk, jobb azt rábízni talán egy olyan vasútra, mint az Acsev., mint rossz vállalat kezére. Tökéletesen igaza van, a tételt azonban nem úgy állítottam fel. Ugy volt felállítva, hogy megengedhető e, miszerint államvasúti rendszer mellett egy máris nagy hálózattal bíró magánvasut a maga természetadta és eddigi viszonyai által igazolt forgalmi szférájából kilépve, egy új forgalmi szférába lépjen be, amely az államvasut forgalmi szférája. Állom ma is, hogy valameddig Magyarországon az államvasúti rendszer fennáll, addig a magánvasutaknak forgalmi szférájukat tullepni az államvasutak rovására megengedni nem lehet. Multkor beszédemben azt állítottam és személyi vonatkozásban ma is állítom, hogy csak akkor vettem tudomást arról, hogy a *Pallos* vállalkozói cég van *Krausshaar* előmunkálati engedélye mögött, mikor ez az albizottsági tárgyalás folyamán tudomásra hozott. Lojálisan a gróf urnak igaza van. Három aktán van egy utasítás, hogy *Krausshaar* kérésére ezen ügyben a leiratot a *Pallos*-cégnek kell kézbesíteni, sőt az engedélyezési tárgyaláson is *Krausshaar* *Pallos* képviselte. A gróf ur multkor beszédében két alaptételt állított fel. A két tétel az volt, hogy először is a *Pallos*-cég, illetve *strohmannja* monopolizálja az országban a vasutengedélyeket. Másodsor, hogy az Acsev. a miniszteriumhoz ama bizonyos 1907. március 14-én intézett beadványában bejelentette, hogy olcsóbban építi meg a vasutat, mint a másik cég. A miniszterium vasúti osztálya összeállítást készített a rendeletekből, hogy a jelenlegi kormány alatt ötvenkét helyi érdekű vasut tartott engedélyezési tárgyalást 2196 km. hosszúságra és kerekben 195,000,000 korona tőkével. Ebből *Pallos* Árnia kapott tíz vasutat, 397 km.-re és 86,000,000 korona tőkével, *Pallós* Ignác pedig három vasutat 173 km.-re és 18,000,000 korona tőkével. Összesen kaptak tehát ötvenkét vasut közül tizenhárom vasutat, 2196 km.-ből pedig 570 km.-t és 195,000,000 korona tőkéből 55,000,000 koronát.

Zselénszky Róbert gróf: Az már majdnem monopólium. Visszafelé sül el.

Azon térdelt az egyik. Mellette lehajtott fővel állott a Másik.

A Harmadik, fájdalmas szemével jóságosan tekint le rájuk a keresztről.

És az örökmécs szelid, vörhenyes fénye lágyan, halványan ömlik el a három istenen . . .

A templomi csendben halkán imádkozik a leány:

— . . . És jöjjön el a Te országod . . .

A férfi felveti a fejét és hosszan, merőn tekint a Keresztre feszített enyhe, szeretettel teli tekintetét. És mikor megérti, akkor ő is megtörik térdben s az emberisten leborul az Isten-ember előtt . . .

— És legyen meg a Te akaratod . . .

Odszokad a nő mellé. Gyöngéden emeli fel a szülői fejet, maga felé fordítja és belenézi hosszan, mélyen, a tiszta szeméjébe . . .

A szemük ölelkező sugarán forrongva, szikrázva csapong a vágy, a teremtés vágya . . .

Még egy utolsó, révedező tekintetet vetnek R-á. Aztán hosszú, égető csókban olvad össze a két ajak. Az Érzés lázasan, odaadóan dől az Essze karjába s a két isten a teremtés örökös kéjével ünnepli meg az érző Eszme fogantatásának pillanatát . . .

. . . És a Harmadik fájdalmas tekintete szeretettel örködik feléjük s a vértelen ajakról mintha ha kan, fénségesen hangzanék az Ige:

— Mert Ti vagytok az Ut, az Igazság és az Élet . . .

. . . Hajnalodik . . .

Mel vannak az akták?

Szterényi: Az Acsev. ajánlatával foglalkozva azt méltóztatott mondani, hogy az Acsev. a községektől és a törvényhatóságoktól semmiféle hozzájárulást nem kívánt. Az 1908. évi január 12-ről keltezett aktában, melyet az Acsev. *Kubik* Gyula képviselő urnak küldött meg és amelynek másolatát a vasut hivatalosan velünk közölte, ezt mondja:

(olvassa:) A pénzbeszerzés módját úgy tervezzük, hogy egynemű és egyenrangú részvényeket bocsátunk ki. Támogatna Aradváros százhuszezer koronával és az érdekeltség ötszázkilencvenezer koronával. Igaz, elismerem, hogy nagy különbség van a között, vajjon Acsev. részvényeket kap-e, vagy egy ma még bizonytalan jövedelmezőségű vasut részvényeit. Ezért a tény tény marad, hogy épügy kíván hozzájárulásokat, mint a másik. A multkor rendkívül erősen hangsúlyozta, hogy a kormány részéről a bizottságban azzal is állottak elő, hogy az Acsev. nem is nyújtott be indokolt kérvényt, már pedig benyújtott és pedig 1907. március 14-én 2697. szám alatt, amelyben megmondták, hogy milyen vonalakat milyen árért hajlandók készíteni. A multkor azt állítottam, hogy tudomásom és emlékezetem szerint nincs benne ár. A gróf ur kívánta magát az aktát. Legyen megengedve, miután egy váddal állunk szemben, hogy ezt az aktát a nagyméltóságú főrendeknek felolvassam. (Olvasza.)

Arad, 1907. március 14. 2697. szám. Aláírva: Az Acsev. igazgatósága.

Hát nagyméltóságú gróf ur, apellálok igazságszeretetére.

Zselénszky Róbert gróf: Melléklet nincsen?

Szterényi: Más melléklet nincs, mint két vezérkari térkép, amelybe be van rajzolva a vonal. Méltóztatassék most konstatálni, vajjon abban az aktában, amelyet méltóztatott olyan nyomatékkal sürgetni, a kormányzatnak azt a vádat méltóztatott a fejéhez vágni, hogy panamát tűr, vagy takar és országos botrányt okozt-e tudomása a kormánynak ezen sürgetett akták alapján arról, hogy az Acsev. egyáltalában mi árért akarja ezt a vasutat megépíteni.

Zselénszky Róbert gróf: Kérem, aki az aktákat írta, tegnapelőtt kinyilatkoztatta előttem, hogy ezek az adatok, amelyekre én hivatkoztam, az aktákhoz mellékelve voltak. Tegnapelőtt mondta, kell, hogy mellékelve legyenek. (Zaj)

Szterényi: Az összes aktákat úgy Nagy-méltóságodnak, mint a méltóságos főrendeknek rendelkezésére bocsátom.

Elfogadtatik!

Méltóztatassék konstatálni, hogy kinek van igaza. Ennél fogva azt hiszem, hogy a kérdésnek ez a része is el van döntve. A beadványból magából méltóztatassék megtélni már most, hogy vajjon Ónagyméltóságának igaza van-e abban, hogy ez az új vonal a helyi érdekű vasutak kis köréhez tartozó vonal-e, avagy az államvasutak szférájába belevágó vasut-e. Akkor, amidőn egy egész országrészt, Temes-, Torontálvármegyét és Bács Bodrog vármegyét kivanja összekapcsolni, ahol eddig semmiféle más forgalmi érdek nem volt, mint az, hogy azt a forgalmat, amely egyrészt felülről, másrészt alulról Arad és Szeged között közvetítették, az Acsev. kapja meg, holott ez a forgalom természetes vasúti fejlődésünk szerint az államvasúti forgalom.

Nem kívánom a méltóságos főrendek figyelmét túlságosan fárasztani, de már most jel-zhetem a méltóságos főrendeknek, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur egyenesen am-

bicionálja, hogy a megnyilvánult visszafordulást az új magánérdeklődésről szóló javaslat mielőbbi beterjesztésével, ami remélhetőleg még a tavasszal megtörténik, megszüntethesse. Nem a vállalkozót akarjuk védeni azáltal, hogy egy előmunkálati engedélyt adunk ki.

Még a múlt év június havában felajánlották a községek az Acsev-nak, hogy építse meg a vasutat. Az értekezlet 1907. jun. 18-án volt Perjámoson az összes községek képviselőinek részvételével. Az Acsev vasutársaság képviselője, *Sármezey Endre* igazgató kijelentette, hogy az Acsev nem hajlandó kötelező ígéretet tenni arra nézve, hogy a vasutat záros határidőn belül megépíti. Erre az összes jelenlevő községi érdekeltek kijelentették, hogy ilyen körülmények között az Acsev társasággal tovább nem tárgyalnak.

Kötelességet véltem teljesíteni, midőn az adatokat a főrendek tudomására hoztam. Mindent annak igazolására, hogy minket semmiféle mulasztás nem terhel. Kérem a javaslat el fogadta.

Több felszólalás nem történt, mire a főrendek a javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadását.

A szabadka—gombos-palánka h. é. vasút építéséről szóló javaslatot vita nélkül elfogadták, mire az ülés a jegyzőkönyv hitelesítése után véget ért.

Huszezer koronás látogatás.

Dengl József alapítványa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 6.

Arad árvaházában ma egy jószívű ember barát nevét emlegetik szeretettel és az egaldásának kíséretében. Egyszerű polgár, aki eddig mindig kerülte a hangos közéleti szereplést, ma nemes szívének sugallatát követve *huszezer koronát* deponált *Varjassy Lajos* polgármester kezéhez, hogy annak kamataiból az aradi árvaházban két római katolikus árva fiút neveljenek.

Dengl József, a nagyszívű alapítványtevő, amilyen puritán módon élt eddig, oly feltűnést keltő uton váltotta tetté emberbaráti elhatározását. Senki sem tudott róla, senkivel sem tanácskozott ez ügyben, sőt midőn kedden este *Varjassy* polgármester felkereste őt lakásán, hogy vele, a város nevében egy telek eladási ügyben értekezzenek, egy szóval sem árulta el, hogy másnap milyen eszközökkel siet két apátlan és anyátlan árva segítségére.

A gazdagnak adnia kötelessége. Ezért köszönet nem illeti. Elismerés jusson azonban annak osztályrészűl, aki közcélokra áldoz. Mert ez áldozat nem számít hállára, nem tekint személyre. Egy emberi magasztos cél szolgálataiba szegődött *Dengl József* ma tett alapítványával. A legelhagyottabb embereknek, az egész város lelkiismeretére bízott, szülői szeretettel talán soha sem ismert gyermekeknek nyújtott módot arra, hogy anyagi eszközökhöz jutva, ugyszólván senkinek hállára nem kötelezve, azzá váljanak, amivé más gyermek válhatik, akinek jómódu szülei egyengetik a fejlődés, haladás útját.

Az alapítvány örök időkre szól és a késő utókor épügy látja hasznát, mint azok, akik még személyesen ismerik az árvák pártfogóját. Azonban a köszönetet áthárítja a városra, mert az alapítvány odaltelésének joga Aradváros mindenkor polgármesterét fogja illetni.

Az alapítvány létrejöttének érdekes előzményei vannak.

Ismeretes, hogy Aradváros felakarja építeni a második polgári iskolát. A tanács alkalmas telket keres az iskolaépület számára. *Varjassy Lajos* polgármester tegnap este felkereste *Dengl Józsefet*, aki *Boros Béni* téren lévő házában lakik. Van neki egy telke is az említett városrészben, amelyet a polgármester a polgári iskola számára akart *Dengl*-től megvenni.

Sajnálattal adta tudtára a polgármesternek, hogy a telekkel már más irányban rendelkezett; bár szeretne városának szolgálatot tenni, azt el nem adhatja.

A beszélgetés folyamán a polgármester említést tett arról, hogy Aradon az utóbbi időben mily kevés alapítványt tesznek és hogy a pénzügyi helyzet nehézségei mint éreztetik hatásukat a közjótékonyosság terén is.

Dengl elkomorodott és szótlanul hallgatta a polgármester panaszát.

Ma reggel aztán olyan meglepetés érte *Varjassy* polgármestert, amilyen kevés polgármesterrel szokott megtörténni. Megjelentek előtte *Gammer Lipót* ujaradi és *Dengl György* szécsányi lakosok s átadtak neki az Aradi első takarékpénztár által kiállított *huszezer* koronáról szóló takarékpénztár könyvet azzal a kijelentéssel, hogy *Dengl József* megbizta őket annak átadásával, a betétösszeg jótékony célú alapítványra van szánva, még pedig oly céllal, hogy kamataiból Aradváros árvaházában két római katolikus vallású árvagyermeket neveljenek.

— Ime, ez a polgármester ur látogatásának a honoráriuma, szólottak *Dengl* küldöttel. Fejedelem se honorálhat robilisebb és bőkezebb módon egy vizitet.

A polgármester az alapítvány átvételéről a következő jegyzőkönyvet vette fel:

„*Dengl József* aradi lakos megbízásából megjelentek *Gammer Lipót* ujaradi lakos és *Dengl György* szécsányi lakos és átadják az Aradi Első Takarékpénztárnak 30,999 számú 20.000 korona betétéről szóló takarékpénztári betétkönyvét azzal a kijelentéssel, hogy megbizójuk a most megjelölt takarékpénztári betétkönyvben elhelyezett 20 000 korona tőkével egy „*Dengl József jótékony célú alapítványa*” című alapítványt létesít, melynek évi kamatai az aradvárosi árvaházban nevelt két rom. katolikus vallású árva kiházasítására segélyként fordítassanak.

Az alapítvány kezelésével Aradváros törvényhatóságát bízzák meg s a kamatok kiosztására Aradváros mindenkor polgármesterét kéri fel azzal, hogy a kiosztás, illetve a kamatfelvezetést jogosult személynek kijelölése *Gammer Lipót* és *Dengl György* életben léte alatt az ő közbenjöttükkel, illetve hozzájárulásukkal, haláluk után pedig, amennyiben valamely családtagot a kijelölésnél közreműködésre felhatalmaznának, ezen felhatalmazott közbenjöttével, ellenesetben pedig a mindenkor polgármester által egyedül eszközölendő 1909. évi január hó 2-ikától kezdve minden év január hó 2-ikán.

Megjelentek kijelentik még, hogy megbizójuktól az alapító levél aláírására szóbeli meghatalmazásuk van és kéri az alapítvány kezelésének elfogadását.

Aradon, 1908. február hó 6-ikán.

Varjassy polgármester a két megbizott előtt azonnal a város nevében köszönetének adott kifejezést.

Az alapítási jegyzőkönyvet be fogja terjeszteni a közgyűlés elé az addig elkészülő alapítványi oklevéllel együtt s indítványozni fogja, hogy a közgyűlés fogadja azt hálával és köszönettel és mondja ki, hogy az alapító intencióinak megfelelőleg fogja azt felhasználni.

Február 8.

Az utcai harc emléke.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 6.

Már csak egy nap választja el Arad polgárságát attól a nagyszabású ünnepségtől, melyet az utcai harc és *Asztalos Sándor* emlékére rendez az *Asztalos Sándor* társaság.

Az idel ünnepségnek különös fényt az a kimagasló esemény kölcsönöz, hogy a *Keppich Jakab* dr. házában elhelyezett emléktáblát fogják leleplezni és a város gondozásába átadni.

A február hó 8-iki utcai harc évfordulója alkalmából a következő meghívót kaptuk:

Február 7-én pénteken este: Diszeloadás a színházban. Színre kerül *Lampért Géza* *Veér Judit* rózsája című, a hős kurucvilág köréből írt három felvonásos színműve.

Február 8-án. Reggel 8 órakor gyászmise a Minoritaatyák templomában. Istenitisztelet után a közönség és az iskolák ifjusága menetté alakulnak s az *Asztalos Sándor* utca sarkán levő *Keppich Jakab* dr. féle házhoz vonulnak, élőkön a vaggongyári zenekarral.

D. e. 10 órakor az *Asztalos Sándor* utca elnevezését jelző emléktábla leleplezése

Ennek sorrendje:

1. Ének. Előadja az állami tanítóképző-intézet ifjusága *Zoltai Mátyás* tanár vezetése mellett.

2. „*Asztalos Sándor*,” költemény *Pósa Lajos*tól. Elszavalja: *Szerinka Vilmos*, az aradi alsófoku ipariskola növendéke.

3. Emlékbeszéd. Elmondja: *Koseta János* dr. szemináriumi tanár.

4. Az emléktábla leleplezése.

5. Az „*Asztalos Sándor* Társaság” átadja az emléktáblát a város polgármesterének.

6. Hymnus. Éneklil az állami tanítóképző ifjusága *Zoltai Mátyás* tanár vezetése mellett.

7. Az ó temetőben levő honvédsir küldött-ségilleg való megkoszorúzása.

Este 8 órakor a Kánya féle színházi sör-csarnokban az V-ik rendes évi közgyűlést tartja az „*Asztalos Sándor* Társaság.”

Ennek tárgysora:

1. Előzői megnyit. ó.

2. Titkár évi jelentése.

3. Pénztári jelentés.

4. Határozathozatal:

a) a szobor-alap gyűmölcsöztető elhelyezése ;
b) a társasági helyiség megállapítása tárgyában.

5. Tisztujtítás.

6. Indítványok.

Közgyűlés után együttes vacsora.

E közgyűlésre, valamint az ünnepségekre a társaság összes tagjait, a nagyérdemű közönséget, minden hivatalt, az összes egyesületeket és társulatokat, valamint a hazafias ifjuságot tisztelettel meghívjuk.

Különösen kérjük a n. 6. közönséget a diszeloadás látogatására, mert a tiszta jövedelem a szobor-alapot növeli.

Sófalvi György,

elnök.

Szarka László,

titkár.

MULATSÁGOK.

(=) Dalár-hangverseny. Az aradi nyomdászok „*Gutenberg* Dalkör”-e felbuzdulva a közönség eddig tanusított támogatásán, elhatározta, hogy legközelebb megismétli *Műsoros Estély* ét. Ezen hangversenyen, bizton hisszük, a közönség ismét oly kellemesen fog elszórakozni, mint a mult alkalommal is. Az estélyen egészen új, eddig még elő nem adott dalokkal fog a Dalkör a közönség elé lépni. Részletesebb műsort legközelebb közöljük.

Temetés előtt.

A merénylő királyné.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 6.

A portugál királygyilkosság hullámai még mindig élénk izgatottságban tartják az európai közvéleményt. II. Manuel király helyzete egyáltalában nem nevezhető rózsásnak: a forradalmi pártot erőszakos eszközökkel nem lehet elhallgattatni s a fiatal, tapasztalatlan király merőben ismeretlen ellenfelekkel áll szemközt. A cenzurázott táviratok ugyan igyekeznek, hogy elhíthessék a világgal, ami nem igaz. Hogy a nyugalom teljes és az új király népe szeretetének megnyilvánulásai között kezd meg az uralkodását. És Károly király holtteste még temetetlenül fekszik a királyi palotában, cáfolatául annak, hogy a portugálok nyugodtan és szeretettel fogadhatnak olyan uralkodót, aki a Kóburg braganzai házból származik.

Távirataink:

Madrid, február 6. Az El Mundo jelenl Liszabomból: Valónak bizonyult, hogy Oportóban több lázadó csapat megtámadta a rendőrséget és a polgárőrséget és néhány pillanatra kitűzte a városházára a republikánus zászlót.

Lisszabon, február 6. Ferreira de Amaral miniszterelnök hosszabb tanácskozást folytatott Castróval, a progresszisták vezérével és Vilbenával, a regeneradok fejével. A reggeli lapok dicsérőleg szólnak az új miniszterekről. Más-kép hangzó hírekkel szemben megállapítják, hogy az e hó 8 ára kitűzött temetést eddig nem halasztották el. Don Miguel braganzai herceg hívei a királyi palotában kitett részvéltre bejegyezték nevüket. A volt Franco kabinet tagjai elbucsuáltak a királytól. Hivatalosan megállapítják, hogy a merénylet bekövetkezése után megölt harmadik személy részt vett a merényletben.

Lisszabon, február 6. A Dario Illustrado, a francolsták lapja kijelenti, hogy teljesen a monarchia szolgálatába áll, ha a Franco-kabinetről beszűntetik a polémiát. A lap dicséri az új minisztériumot.

Francó tegnap megjelent a királyi palotában és könyezve hagyta el azt.

Az összes kormányzók és majdnem valamennyi hatóság beadta lemondásukat.

Berlin, február 6. Lisszabomból jelentik: Ferreira miniszterelnök az új kabinet megalakításánál nagy nehézségekkel küzd. Azok a politikusok, kiket a belépésre eddig felszólított, kijelentették, hogy nem hisznek az új kormányban, melynek az élete mindenesetre rövid tartamu lesz.

Madrid, február 6. Lisszabomból jelentik: Alfonso infáns a kabinet megalakulása után tartott koronatanácsban rendkívül hevesen megtámadta Franco miniszterelnököt. Alfonso herceg a királygyilkosságban való bűnrészeséggel vádolta Francót és amikor ez tiltakozott, a herceg rá akart rohanni, de a miniszterek közbevetették magukat és visszatartották a herceget, miáltal a tetleges összecsapást megakadályozták. Francót az alkotmány megszegése miatt a bíróság elé akarják állítani, de azt hiszik, hogy már a külföldre menekült.

Madrid, február 6. A lisszaboni rendőrséget most a király és a trónörökös temetésére vonatkozó előkészületek foglalkoztatják. Valamennyi ország, amelynek uralkodója a temetésen magát képviselteti, titkosrendőröket küldött Lisszabonba.

Szinte gyártják a fenyegető leveleket, a melyek arról szólnak, hogy a temetés napján kitör majd a forradalom. Az uralkodó sarkak elszállásolására szánt házak előtt katonai őrséget állítanak. A spanyol határra Maderiából egy ezredet vezényeltek.

Páris, február 6. A Presse Associée szenzációs és állítólag rég elfeledett, kevesektől tudott esetet frissít föl Carlos király halála alkalmából. A lap hite szerint hét évvel ezelőtt is hasonló halál fenyegette már a portugál királyt. Az esetről akkoriban csak az angol újságok írtak. Cintrában, a Pena-kastélyban játszódtott le az izgalmas jelenet. Amália királyné már régebben megtudta, hogy férjének viszonya van L. . . grófnéval, aki udvarhölgye volt neki. Egy este besugták neki, hogy a grófné éppen tété a tété en van a királyllyal, ennek dolgozószobájában. A temperamentumos királyné berontott férje szobájába és többször rá-sütötte revolverét. Szerencsére a keze remegett nagy izgatottságában; ennek köszönhetőe Don Carlos, hogy a golyók mind félrementek s ő ép bőrrel menekült a veszedelemből.

Lisszabon, február 6. Franco tegnap automobilon szökött Spanyolországba. Tegnap utoljára látták őt lakásán, majd az utcán. Hogy mi történt utolsó audienciáján, azt nem tudják. De az bizonyos, hogy Alfonso infáns szidalmazta és az eseményekért ráháritotta a felelősséget. Franco mentegetni próbálta eljárását, ami az injánst annyira dühbe hozta, hogy ököllet támadt Francóra. Csak fáradtsággal tudták őket szétválasztani és a koronatanács a legnagyobb konfuzióval ért véget.

Madrid, február 6. Franco ma reggel ideérkezett.

Madrid, január 6. Lisszabomból érkező utasok furcsa részleteket beszélnek a királygyilkosok összeesküvéséről. Eszerint több portugál arisztokrata, ugymint Ribera gróf, Doz és Riosz, akiket az a veszedelem fenyegetett, hogy vagy börtönbe vetik, vagy deportálják őket, megesküdött, hogy Franco miniszterelnököt megölik. El is mentek a miniszterelnöki palotába, de a nagyszámban ott összpontosított rendőrség ébersége miatt tervüket nem tudták végrehajtani. Ekkor elhatározták, hogy megölik a királyt és a trónörökösöt. Ribera lőtt először a király kocsijára, ő állott a gyilkosok élén. Őt egy rendőr lőtte agyon. A gyilkosság után Ribera gróf lakásán házkutatást tartottak és számos kompromittáló iratot fedeztek fel. A másik, szintén felkoncolt gyilkos Silva Manuel, Portugália legügyesebb lövésze volt, aki a versenyeken számos díjat nyert, azelőtt pedig őrmester volt a portugál hadseregben.

Lisszabon, január 6. Alfonso infáns jelen volt a kormánytanácsnak a merénylet után tartott ülésén, ahol nyíltan azzal vádolta Francót, hogy ő okozta a tragédiát. Franco felháborodva tiltakozott a gyanúsítás ellen, mire a herceg oly dühbe jött, hogy már-már Francóra vetette magát és a dulakodást csak a miniszterek közbelépése akadályozta meg. Szó van arról, hogy Francót vád alá fogják helyezni. A betiltott lapok holnap megjelennek.

Lisszabon, február 6. Itteni lapok jelentik; Manuel király vasárnap egy bizalmas emberének kijelentette, hogy őt teljesen leujtotta atyjának és bátyjának meggyilkoltatása, de különösen fáj neki bátyja halála, ezt nagy kárnak

tartja az országra nézve is, mert ő lett volna hívva a kormányzást átvenni, mint akit arra neveltek. Ő maga még tegnap zeneórákat vett és nem érzi magát éretteknek a fontos misszió betöltésére. Minden esetre teljes erejéből dolgozni fog a haza érdekében.

Gyermekvédelem.

Országos kongresszus Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 6.

A gyermekvédelem kongresszusát szeptember hónapban fogja az országos gyermekvédő Liga megtartani Aradon.

Aradváros közgyűlése még tavaly elhatározta Leitner Ernő dr. indítványára, hogy felkéri az országos Liga végrehajló bizottságát arra, hogy az első országos gyermekvédelmi kongresszust Arad falai között tartsa meg. Ebben az elhatározásában nemcsak az a praktikus szempont vezette a közgyűlést, hogy ezáltal a városban gyűjtsön össze néhány száz idegent, hanem, hogy a Liga vezetőségének, az állami gyermekmenhelyek főfelügyelőségének figyelmét felhívja arra, hogy az aradi menhely, mely egy nagy országgrészterület gyermekvédelmi céljait szolgálja, bővítésre és fejlesztésre szorul. Aradváros és a menhely vidéki körzete oly nagy és lakossága oly szegény, hogy talán egyik gyermekmenhely sem teljesít oly nagy terjedelmű földön hivatást, mint Arad.

A Liga köszönettel fogadta Aradváros meghívását és elhatározta, hogy az első kongresszust Aradon fogja megtartani. Ezzel Arad az egész ország gyermekbarátainak Mekkáivá válik. Mert talán egyetlen kongresszus sem tud annyi embert vonzani, mint a gyermekvédő gyűlések. Bécsben tavaly tartották meg a nagygyűlést és a bécsi Rathaus óriási méretű kongresszus terme nem tudta befogadni a vendégeket. Míg a többi kongresszusokon tisztán szakzerű tudományos viták egy határok közé szorított csoportnak keltek fel érdeklődését, addig az aradi gyermekvédő kongresszus programja úgy készül, hogy a gyermek életére vonatkozó, annak születésétől kezdve jelentőséggel bíró kérdések kerülnek megvitatásra.

A Liga az előkészítő munkálatokra felkérte Károlyi Gyula gróf főispán elnöklete alatt Müller Károly országgyűlési képviselőt, Varjassy Lajos polgármestert, Dálnoki-Nagy Lajos alispánt, Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelőt, Neuman Adolf gyarost, Schill József vármegyei főjegyzőt, Nachtnébel Gyula megyei árvaszéki elnököt, Lőcs Rezső városi tanácsnokot, Green Nándor tb. főkapitányt, Institoris István dr. megyei főorvost, Fodor Ödön dr. orvost, Kovács Vince iskolafelügyelőt, Hunyár Algon szolgabíró, Láng Mihály állami tanítóképezdei igazgatót, Leitner Ernő dr. állami menhelyi főorvost és Keller Gyula közigazgatási gyakornokot, mint a bizottság jegyzőjét.

Ma délelőtt tartotta a bizottság Károlyi Gyula gróf főispán lakásán első ülését. Leitner Ernő dr. referálta a kongresszus előkészítésének kérdését.

Elhatározta a bizottság, hogy a kongresszust 1907. év szeptember hó 20., 21. és 22. napján a városház nagytermében tartják meg.

Az országos gyűlés fővédnökségének elvállalására fogják kérni József királyi herceget s Károlyi Gyula gróf a királyi hercegnél tudakozódni fog, vajon a fővédnökséget vállalja-e?

Kiküldöttek egy szűkebb körű bizottságot a főispán elnöklésével a részletek kidolgozására. Tagjai: Leitner Ernő dr., Green Nándor tb. főkapitány, Kovács Vince és Keller Gyula.

A kongresszusra megakarták hívni az országos feministák egyesületét is. Azonban ettől elállottak, mert *Hunyár Algernon* kijelentette, hogy a szabad tanítás pécsi kongresszusa alkalmával elhatározták, hogy csak a szabadgondolkodókkal együtt vesznek részt kongresszusokon. Minthogy ez utóbbiaknak a meghívása a gyermekvédelmi kongresszusra nem szükséges, így a feministákat sem hívják meg.

A Westinghouse-gyár ügye.

A márciusi alakuló közgyűlés.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, február 6

Annak idején, mikor az Amerikában kitört pénzügyi válság az amerikai Westinghouse házakat is megrendítette, széles körökben éledt fel az az aggodalom, hogy a krízis folytán a tervben lévő aradi gyár felépítése is elmarad. Azóta is gyakran szállingóztak ilyenféle hírek, amelyek azonban csupán a túlzott aggodalom következményei voltak. A párisi Westinghouse-ház magyarországi megbízottja, *Kunz József* nem győzte a rémhíreket cáfolgatni. Most végre olyan stádiumba jutott a gyáralapítás ügye, hogy minden cáfolat fölöslegessé válik. A részvénytársaság ugyanis *már ez év márciusában megtartja alakuló közgyűlését*, ami *Kunz József*nek alábbi leveléből tűnik ki:

Tekintetes Szerkesztőség! Az *Aradi Híradó* folyó hó 8-ik számában közli, hogy pénzügyi helyzete javulása következtében a Westinghouse társulat gyáralapítási ügye újból aktuális lett. Az *Aradi Híradó* hetenként csak egyszer jelenik meg és a magam részéről még egy héttig sem szeretném halmaztani jelen nyilatkozatomat, miért is arra kérem igen tisztelt Szerkesztő urat, hogy soraimnak b. lapjában helyet szorítani sziveskedjék.

A tényállás az, hogy úgy a Westinghouse társulat, mint pedig azon magyar érdekeltek is, akik a társulat 1.000.000 korona névértékű részvényét jegyezték, ez iránt már a múlt évi június havában véglegesen nyilatkoztak és azóta több ízben sürgették a magyar társulat megalakulását. Az egyedüli akadály Aradvárosának 300.000 koronás jegyése, illetve az a körülmény okozta, hogy a város közönsége a kellő tőkét nem teremthette mind e-ideig elő.

Bátor vagyok ismételni, hogy a pénzügyi viszonyok változása semmiféle befolyással nem volt a társulat alakulására és az *Aradi Híradó* nak közlése nyilván csak téves információ alapult.

Közölhetem egyszersmind, hogy a város múlt hó 28-án kelt és a belügyminiszteriumban lévő határozata információim szerint előreláthatólag a legközelebbi napokban végleges jóváhagyást nyer, mely esetben mi sem fog bennünket megakadályozni abban, hogy az alakuló közgyűlést legkésőbb március hó elejeig megtartsuk.

Fogadja igen tisztelt Szerkesztő ur előre is hálás köszönetemet jelen soraim szives közléséért.

Kiváló tisztelettel

Kunz József,

magánmérnök

A Magyar Westinghouse Társulat
alapítója.

Most már csak az a kérdés, hogy a miniszteriumban tényleg elintézik-e pár nap alatt az ügyet. Mert a miniszteriumok nyelvén pár nap igen hosszú időt is jelenthet.

Hétköznapi jegyzetek.

★

Carmelini és a tiszt urak. És a vezérőrnagy maga köré gyűjtötte a helyőrség tisztikarának apraját-nagyját és szólt:

— *Melne Herrn, tudják-e önök, mi előtt állnak?*

— A vezérőrnagy ur előtt — szólt a tisztikar egyik fiatal, bohémindulatu kadétja.

— Elöttem is — válaszolt mosolyogva a vezérőrnagy — de főleg a fizetésemelés előtt. Szóval vigyázni kell magunkra, nehogy valamiképpen elfussoljuk a dolgot. Önök uraim, mint érteültem, mostanában sokat járnak a Carmelini-féle estélyekre. Uraim, est még pénzpocsékolásnak minősíthetik, különösen az a Barabás Béla, a delegáció elnöke, aki nagy kuruc, habár nem is mutatja. Egyszer véletlenül meglátja az önök pénzpocsékolását és fucscs a fizetésrendezésnek. Akiknek Carmelinire is telik, azoknak nem emelik a fizetését. Verstanden, ugye bár uraim?

Ezzel a vezérőrnagy elbocsátotta az urakat és így történt, hogy a tegnapi Carmelini estélyen nem volt jelen egyetlen tiszt sem. Csakis ezért, tisztelt olvasók, nem pedig azért, mert Carmelini a Kossuthszobor javára játszott.

★

A kintorna. Noha egyik újságró társunk indítványozta a pénzügyi bizottság tegnapi ülésén, még sem tartjuk helyesnek, hogy a város a kintornázást tiltsa el. Csak szíjjon tovább a kintorna, inkább szüntessék be a meddő szellemi tornát.

★

Építkezések. Nagyon helyes és a város fejlődése szempontjából elsőrendű fontosságú határozatot hozott tegnap a pénzügyi bizottság. Elhatározta, hogy az üres telkekre építendő házak számára (üzemeltetői adómentességet biztosít. Igazán üdvös reform és most már mindenki akadály nélkül építhet, csupán maga a város nem. Mert mire építsen a város? Talán a frázisokra, amelyek még az üres telkeknél is üresebbek?

★

A D. M. K. E. milliói. Hírül adtuk tegnap, hogy a D. M. K. E. című köznevelési egyesület, amelyhez Aradnak is van némi köze, milyen érdekes tervet sző. Az elnöki székbe nem kevésbé gazdag személyt óhajt beleültetni, mint Széchenyi László gróft, az amerikai milliárdos leány ujdonsült férjét, hogy ezen a révén egy kis külföldi pénzecske vándoroljon a D. M. K. E. pénztárába. A smokkok erre azt mondják: „nem szerencsés ötlet, csak a kutyabogosi hitel, illetve hitetlen szövetkezethez méltó. Ott szoktak ilyen módon pénzt harcolni, nem pedig a D. M. K. E. című előkelő egyesületben. Nos, ez buta beszéd, mert feltétlen jognak van ahhoz, hogy a külföld is segítse a mi intézményeinket. A reciprocitás elve kívánja ezt így, hiszen mi is nagyban hozzájárulunk egyes külföldi intézmények felvirágoztatásához, példának okáért a hungarók révén.

★

Csáky gróf temetése. Malett Széchenyi László gróf e-külvőjét tarja a talán szép, talán csunya Wanderbilt Gyadysal, a new-yorki kórnázba, szegényen, koldusan halt meg egy másik magyar mágnás: Csáky György gróf. Harmadosztályu temetést

akartak rendezni neki, de egy gazdag hölgy segítségére sietett és nagy pompával temettette el. Elvégre egy magyar mágnás nem Csáky szalmája, még akkor se, ha véletlenül Csáky.

★

A Nási-perhez. Ez a panamával vádolt Nási vakmerő játékos. Egy blattrá, a saját arcátlan blattjára teszi fel jövő sorsát, perének eldőlését. Szerencsejátékot játszik, de csak azért, hogy ne huzza ki a lutrit, holott mások éppen erre pályáznak. Kegyetlenül hidegvérű spíler, izomrándulás nélkül teszi, hogy jobbra vagy balra esnek a sorsát megpecsételő kártyák? Ez Nási. Ugy játszik, mintha csak nási vasit játszana.

—nyi.

Apponyi Aradmegyéhez.

Az iskolák feliratai.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, február 6.

Apponyi Albert vallás és közoktatásügyi miniszter az *aradmegyei* közigazgatási bizottsághoz és az egyházmegyei főhatóságokhoz az iskolák felirataira vonatkozólag a következő körrendeletet intézte:

Az 1907. évi XXVII. t.c. 17. §-ának a képviselőházban történt tárgyalása alkalmával az iskolák feliratait illető felszólalás következtében olykor má kijelentést tettem, hogy ezen törvényszakasznak végrehajtását akként fogom eszközölni, hogy a nem magyar tanítási nyelvű iskolákban magyarnyelvű feliraton kívül az iskola előadási nyelvének megfelelő felírás is alkalmazható legyen. Ezen kijelentésem megtétele alkalmával természetesen megindokoltam álláspontomat és azt, hogy ezen módosítványt tökéletesen fedi az a gondolat, amely a törvény rendelkezésébe annak szerkesztése alkalmával lefektetett. A módosítványhoz a képviselőház nozzájárván, ezennel elrendelem, hogy a hivatkozott törvényszakaszban azon rendelkezése, mely az iskolák felirataira vonatkozik, akként hajlandó végre, hogy minden iskolán, tekintet nélkül a tanítási nyelvre, a törvényben meghatározott szabályszerű magyar felírás, legyen és pedig, minthogy ezt a törvény rendel el, első helyen. Azon iskolákon pedig, melyek előadási nyelve nem a magyar nyelv, az iskolafentartó a magyar nyelven kívül az illető iskola előadási nyelvének megfelelő nyelven, az idézett törvényszakasz rendelkezéseinek teljesen megfelelő felíratot is alkalmazhat, amely természetesen a magyar nyelvű felírat méreteit túl nem haladhatja. Erről a közigazgatási bizottságot az 1907. évi XXVII. törvény cikk végrehajtása tárgyában kiadott 76.000/907. számú körrendeletem kapcsán szoros mihez tartás végett értesitem.

Amint ebből látható, az iskolákon, is csakugy mint a kaszárnyákon dualisztikus felírások lesznek. A jövő nemzeti vagy mérsékelt ellenzéki párt ebből méltán csinálhat gravament; talán aaposabbat, mint a csendőrök fekete sárga kardcsújtjából. Az iskoláinkon sem domborítjuk ki a nemzeti jelleget: a szabad-elvű kormányok nem voltak ilyen toleránsok.

Szép rendelet ez a rendelet. Apponyi írta alá. Diszpolgárságot neki!

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi iparos ifjak önképzőegylete e hó 9-én és e 8-órakor tarja alakuló közgyűlést az ipar. estű et építőében lévő helyiségében. Ezt megelőzőleg pénteken este a „Baross” kávéház külön termében előkészítő gyűlés lesz, amelynek főtárgya a taggyűlésekről való beszámoló. A társadalom széleskörű pártfogására minden tekintetben méltó az új egyesület, mely feladatául tűzte ki egy művelt, intelligens, ha-

zafiasan gondolkodó és érző iparososztály megteremtését. Az egyesületet szervező bizottság ez után is felkéri Aradváros közönségét, hogy anyagi és erkölcsi támogatásával járuljon hozzá a nemes cél kivívásához.

A társadalmi gróf.

A milliók hatalma.

Arad, február 6.

Wanderbilt Gladysé, született Széchenyi László gróf a napokban kijelentette, hogy feleségét és az amerikai milliókat hazahozza Magyarországra, ahol élénk társadalmi és politikai életet akar élni. Amint e'orelátható, a Széchenyi palotában ezek után már a közeli jövőben ilyen jelenetek fognak lefolyni:

A gróf: Titkár ur, mi érkezett a mai postával?

A titkár: Megérkezett a *Vörösrú csacsik* asztaltársaságának a diszoklevele és a *Hites feleség* *ültegelők első betegsegélyző és honmentő egyesületének* diszoklevele való megválasztásáról szóló értesítése. Érkezett továbbá egy levél a Chevre Kadistól, amelyben bizonyos mózesvallásnak méltóságodat, mint hitsorsost üdvözlök s ama reményüknek adnak kifejezést, hogy Méltóságod ezek után, illetve a méltóságos asszony után megfogja fizetni a hitközségi adóhátralékát.

A gróf: Szemtelenység. Küldje el nekik a családmac. Most ugyan drága a fa, de én tehetem.

A titkár: Igenis. Érkezett azonkívül egy igazolt képviselői mandátum és a hozzávaló költség-számla az *istenhátmögök* kerületből.

A gróf: Hát én felleptem ott?

A titkár: Oh kérem, Méltóságodnak nem muszáj fellepnie. A választók ugyis tudják, hogy egy Széchenyi grófnak mindig jó fellépése van. A költség-számla ellenben 197542 korona 47 fillerről szól. Mondhatnám: magasan repül és szépen szól.

A gróf: Helyes. A nachtkaszin hagytam egy kis aprópénzt, fizesse ki belőle. Mi van még?

A titkár: Az *Entreprise de grand Funébrés* alázattal kéri Méltóságodat, hogy legszebb gyászlovát direkt a Méltóságod halálesetére tartogathassa. A látortás költségeit ezzel szemben Méltóságod köteles viselni, amiért viszont a vállalat az időközben elhunyanó lovakból származó virslikkel fogja Méltóságodat meglepni. Kérik, hogy ezeket a virsliket Széchenyi virsliknek nevezhessék.

A gróf: Népszerű lesz az ember a virslikből?

A titkár: Ritkán. Akkor is csak az esetben, ha a virslikben nem találunk az étkezők gombostűt, fogpiszkálót, szivarvégét, dinamitpatrót és svábogarat. Ez azonban igen ritka eset.

A gróf: Akkor írja meg nekik, hogy csak azokat a virsliket nevezhetik az én nevemről, amelyekben semmi ilyen holmi nincs. Ha azonban egy szivarvég mégis beléjük csuszik, az csak *Henry Clay* ból származhatik.

A titkár: Igen. Itt van továbbá kilencszáz nyolevan meghívó öt órai teákra, ezerötzszázhat kéregető levél és Szabvány Arisztid sójvédéki körlevélnek kitűnő tanulmánya a körlevélgolás alapismérvéiről tekintettel a kör négyesgösesítésére és a sójvédéknek a vén kecskékkeli szoros kapcsolatára. Szabvány Arisztid a kiserőlevélben Méltóságodnak ajánlja fel a könyv szerzői jogát évi kétezzer korona apanázsért. A *Közművelő Magad Délmagyarországon!* című disztagnevelő intézet arról értesít, hogy Méltóságodat a disztagek ezres nagybizottsága díszebb, sőt legdíszebb taggá választotta meg. A Kukutyini Zabhegyezők szakcsoportja tiszteletbeli zabhegyezői oklevéllel tüntette ki Méltóságodat, a szegedi bábaképző intézet pedig diszbabai oklevelet küldött. Abelesz Adelf hetvennyolcas számú hordár tizenöt forintot kér, mert különben Széchenyire magyarosítja a nevét. Elvira kisasszony, a fügefalevel-színház primadonnája autogrammkat kér és erre a célra néhány hosszukás felbélyegzett papírszeletet

küldött be. Itt van még kétezernégyszáz diszoklevél és végül egy nagyon szemtelen, egy rettenetesen szemtelen akta, amelyben Méltóságod nem dísz nem tiszteletbeli, nem rendes, hanem csak valami pót-oklevelet kap.

A gróf: No, ez csakugyan szem'elenség! Hogy én valami pótlék leszek? Honnan jön az a levél?

A titkár: Aradról. Megválasztották Méltóságodat *pótadófizetővé* . . .

A gróf (rémülten): Bocsnat, én csak a Wanderbilt leányt vettem el. Írja meg, hogy előbb egy kis bigámiát kell elkövetnem: el kell vennem a Rockefeller leányát is . . .

Stílet.

Aerenthal elégtételt adott.

Ugron mosakodik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 6.

A magyar delegáció — amint Bécsből táviratozzák — ma délben ülést tartott *Barabás Béla* elnöklésével. Az ülésen a külügyi albizottság jelentése került tárgyalásra. Napirend előtt *Wekerle* miniszterelnök emelkedett szólásra, kijelentve, hogy a képviselőház legutóbbi ülésében a külügyminiszternek a delegációban adott válaszával kapcsolatban egy kifejezés használtatott, mely elnöki rendreutasítást vont maga után anélkül, hogy a kifejezés vonatkozása tisztázott volna. Mint hogy a hírlapok közleményeiből a használt kifejezés úgy tűnik ki, mintha az bántó éllel a külügyminiszter ellen irányult volna, a kérdés tisztázása végett felkéri *Ugron Gábor*t, hogy az erre vonatkozó tényállást megállapítsa.

Ugron Gábor kijelenti, hogy *Barta Ödön* sürgős interpellációjánál maga elé dörmögött egy erős kifejezést, melyet mások felkaptak és elnök azt híven, hogy e kifejezést én használtam, rendreutasított. Miután hírlapok ehhez kommentárt is fűztek, sajnálatomat kifejezem afelett, hogy e kifejezést használtam és a külügyminiszter ural szemben hangsúlyozni kívánom, hogy ez a félremagyarázás engemet is keblemetlenül érint.

Ezután áttértek a külügyi albizottság jelentésének tárgyalására.

Lecke Aerenthalnak.

Thoroczky Viktor gróf előadó behatóan foglalkozik a külügyminiszter politikájával, amelyet nagyjában és egészében helyesnek tart. Annál inkább érintette keblemetlenül az a körülmény, hogy a miniszter a legutóbbi időben olyan nyilatkozatokat tett, amelyek Magyarországon természetszerűleg visszatetszést keltettek. Reméli, hogy a miniszter urnak sikerül ma azt a rossz hatást, amelyet nyilatkozatával előidézett, eloszlatni.

Sághy Gyula sajnálatosnak tartja azon incidens szóhajóvetelét, amely az osztrák delegáció külügyi albizottságában történt. A külügyminiszter ur olyan nyilatkozatokat tett, amelyek alkalmasak a bizalom és harmónia megzavarására. Kijelenti, hogy a mi gazdasági viszonyainknak Ausztriával való alakulása és annak szabályozása csupán a két államra és a két állam kormányára tartozik. Ebbe beleavatkozni a külügyminiszternek jogosultsága nincs, ha ezt megteszi, a b'rodalmi kancellár szerepét látszik magának tulajdonítani,

ilyen állást pedig sem a magyar, sem az osztrák közjog nem ismer.

Holló Lajos sajnálatát fejezi ki, hogy arról a helyről, amelyről különben Magyarország jogai iránt máskor tiszteletet tápláltak, talán a vita hevében olyan kijelentések hangzottak el, amelyek országunkban és nemzetünknel méltán szülhetek visszatetszést.

A külügyminiszter mentegetőzik.

Ezután a *külügyminiszter* nevében és megbízásából *Eszterházy Pál* gróf külügyi osztályfőnök kijelenti, hogy a külügyminiszter beszédét alaposan félreértették. Sajnos és különös iróniája a sorsnak, hogy egy miniszter akkor zudít a fejére ilyen heves támadást, amikor ugyszólva védő beszédet mond a magyar közjogi álláspont érdekében. Háromra redukálhatom, ugymond, azon vádak számát, amelyek itt a külügyminiszter ellen felhangzottak. Az első, hogy túllépte jogkörét, hogy Magyarország belügyeibe avatkozott, a második az, hogy helytelen közjogi kifejezéseket használt és a harmadik, hogy a jövőre nézve jogosulatlanul foglalt állást.

Az első vádra kijelentem, hogy a külügyminiszter urat az osztrák külügyi albizottságban két ízben interpelláltak, kérdőre és felelősségre vonták, hogyan tartja összeegyeztethetőnek a külügyi politika vezetésével az ő hozzájárulását bizonyos közjogi jelentőségű alakításoknak a kiegyezésbe való felvételéhez. A miniszter urat erről meginterpelláltak és a miniszter urnak abból a tényből, hogy az interpellációra válaszolt, nem konstatalható az a vád, hogy hatáskörét túllépte.

Ami *Sághy Gyula* bizottsági tag ama kifogását illeti, hogy a külügyminiszter az egységes vámterületről beszélt, konstatalom, hogy a miniszter beszédében ez a kifejezés nem található. A jövőre nézve a miniszter csak egyéni nézetét fejezte ki. Ezzel a jövő alakulásainak nem prejudikált, sőt ellenkezőleg, konstatalta, hogy a gazdasági különválás lenőzége a hatvanhetes törvényben van lefektetve. Arra utalt, hogy nézete szerint határozott külpolitikai érdek teszi továbbra is kívánatossá a gazdasági együttműködést.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után

Issekutz Győző kijelenti, hogy *Eszterházy gróf* osztályfőnök nyilatkozata után nem foglalkozik a külügyminiszter beszédével.

Thaly László beszédét holnapra halasztotta, mire az ülés véget ért.

*

A főrendiház ülése után a képviselőház rövid, formális ülést tartott, amelyen tudomásul vette a főrendiháznak az elfogadott törvényjavaslatokra vonatkozó izenetét.

*

Bécsből jelentik: A mai delegációs ülés előtt a függetlenségi párti delegátusok értekezletet tartottak, amelyen *Aerenthal Lexa Alajos* báró külügyminiszter nyilatkozatával foglalkoztak. Az értekezleten *Wekerle* miniszterelnök is jelen volt. Az összes felszólalók megegyeztek abban, hogy a sérelmes nyilatkozat fölött napirendre térni nem lehet.

Eszterházy Pál gróf külügyi osztályfőnök is megjelent az értekezlet végén és kijelentette, hogy a delegáció helyre fogja igazítani a külügyminiszter félreértett szavait. Az értekezlet ezután véget ért és megkezdődött a delegáció ülése, amelyen *Eszterházy* gróf a lapunk más helyén ismertetett elégtételt adta a külügyminiszter megbízásából.

A hadügyi albizottság.

Az osztrák delegáció hadügyi albizottságának mai ülésén *Schönaich* közshadügyminiszter hosszabb beszédben reflektált az egyes delegátusok felszólalásaira. A Magyarországgal való viszonyra vonatkozólag határozott közeledés mutatkozik a hadvezetőség eddigi rideg álláspontjával szemben, mert a hadügyminiszter kijelentette, hogy ő a halvanhetes törvény alapján áll és a törvényben foglalt engedményeket Magyarországon érvényre kell juttatni. Természetes azonban, hogy mindig örködni fog a felett, hogy a hadsereg egysége meg ne bontassék. A tisztifizetések emelésének kérdését még nem tartja végleg elintézettnak, mindenesetre azonban köszönetet mond az osztrák delegátusoknak e kérdésben követelt egyhangu állásfoglalásáért.

Ami a magyar ezrednyelvet illeti, rámutat arra, hogy már 1872-ben egy hadügyi rendelet folytán intézkedés történt, hogy ott, ahol a legénységnek több, mint husz százaléka a magyar nyelvet beszéli, az illető ezred nyelve a magyar.

A párbaj kérdésére vonatkozólag kijelentette a hadügyminiszter, hogy ő személyileg nem hiva a párbaj intézményének, de a ma uralkodó közfelfogás és a büntetőtörvényeknek a becsületet kellőképpen nem védő paragrafusai egyelőre nem engedik a párbaj teljes kiküszöbölését.

A bizottság azután a hadügyi költségvetést úgy általánosságban mint részleteiben elfogadta.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Veér Judit rózsája, színmű. Diszoldadás Asztalos Sándor emlékére. (B bérlet.)

Szombat: Varázskeringő. operett. (C bérlet.)

* **Égő hajó.** Borzalmas tengeri szerencsétlenség nyomoruságos menekülteit várják a szabadító hajót. Tengeri katasztrófa érte a hajót, mely borzasztó tüzvész áldozata lett. A menekültek egy összetakolt tutajon rettenetes kétségbeesésben várnak. Mikor már napok óta éltlen-szomjan bolyonganak a végtelen tengeren, egyik-másikon a téboly tör ki és öngyilkossággal vet véget gyötrelmeknek. Végre feltűnik a szabadító hajó és az elcsigázott hajótörötteket végső kimerültségben mentik meg a rozoga gályáról. Az *Uránia* színház egyik legszebb képe az Égő hajó, mely megrázó hatást tesz a nézőre. A pénteki műsoron a hét legszebb mozgólényképei szerepelnek.

* **A vig niebelungok premiérje.** Vasárnap érdekes premiér lesz a színházban. Strausz Oszkár nagyhatású operettjét, Wagner Richard Niebelung gyűrűjének paródiáját, *A vig niebelungok* at mutatják be. Az operettre, amelyben az egész énekes személyzet résztvesz, már nagyban folynak a próbák. Vasárnap délután Martos Ferenc és Huszka Jenő bájos operettje, a *Bob herceg* herceg kerül színpadra. A címszerepet Sz. Kontay Boriska játssza.

Kass Béla — öngyilkos.

A nagyratörés áldozata.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, február 6.

A Forray utcában levő és Láng testvérek tulajdonát képező vendéglő egykori gazdája, *Kass Béla* ma éjszaka öngyilkosságot követett el a fővárosban. A hajdan virágzó üzlet tulajdonosa, aki vendéglőjével szép tőkét szerzett magának, ezelőtt három esztendővel távozott el Aradról, miután vendéglőjét eladta Jó üzleti érzéke volt: megérezte, hogy Aradon meglehetősen rossz idők következnek a vendéglőkre s otthagyta az üzletét.

Szép összegre rugó vagyon tulajdonosa volt már ekkor *Kass Béla*, akit nem hagyott nyugodni a meggazdagodás vágya. Budapestre költözött s átvette a főváros egyik legnagyobb vendéglőjét, az operaházzal szemközt levő Drechsler-féle üzletet. A szerződés megkötése után azonban csakhamar arra a szomorú tapasztalatra jutott, hogy egy hanyatlófében levő üzletbe fektette vagyonát. A további hanyatlást pedig a legnagyobb erőfeszítéssel sem lehetett megakadályozni. Akikre *Kass* legjobban számított, azok cserbenhagyták s így történt, hogy nemrégiben megkérték ellene a csődöt.

Ugy i tszik, előlött való elkeseredésében követte el *Kass Béla* az öngyilkosságot, melyről alábbi tudósításunk szól:

Késő éjjel jelenti budapesti tudósítónk, hogy *Kass Béla* volt aradi vendéglős éjjel fél egy órakor szállodájának egy szeparójában öngyilkosságot követett el, revolverrel magára lőtt. Sebesülése azonban nem veszélyes, mert izgatottságában rosszul célozott és bár a fegyvert szívének irányozta, a golyó bal vállára furdódott. Az előhívott mentők a sebet bekötötték és mivel az nem súlyos, a lakásán hagyták. *Kass* teljesen eszméletén van.

Közvetlenül az öngyilkosság előtt *Kass* több barátjával a Prindl-féle vendéglőben mulatott éjfélig. Ekkor neje kocsin érte jött és haza vitte. Andrassy-utí nagy szállodájuk és vendéglőjükhöz érve, amely előbb *Drechsler Béla* tulajdonát képezte, *Kass* azt mondta feleségének, hogy csak menjen előre, nyomban követni fogja. Az asszony gyanútlanul felment a lakásba, *Kass* pedig benyitott a 2. számú szeparéba s ott magára lőtt.

Az asztalon több levelet találtak, amelyekben elődjét, *Drechsler Bélát*, annak ügyvédjét, *Csukássy Károly dr.-t*, a *Dreher* féle sörgyárat és annak igazgatóját *Aicht Jánost* jelöli meg öngyilkossága okozóul. Elmondja, hogy bár üzlete rosszul ment, Aradról hozott pénzéből igyekezett adósságait kifizetni, de számosan, akik segítséget ígértek neki, cserbenhagyták. Így *Drechsler Béla* is ígéretet adott neki, hogy támogatni fogja és ő volt az, aki a tönk szélére juttatta, mert csödbe kergette. A *Dreher* féle sörgyár is hitogatta, hogy segíteni fogja, de az utolsó pillanatban az is elfordult tőle.

Kass sebesülése könnyebb természetű, úgy, hogy néhány nap alatt felgyógyul.

HIREK.

Szellénét elítélték.

Arad, február 6.

Esztendőnk óta húzódo bűnpörben mondotta ki a mai napon az utolsó szót a Kuria. Szelle Józsefnét ítélte el három havi fogházra hamis vád és uzsora vétsége miatt, *Wasmer Gusztáv* báró volt aradi huszárkapitány panasza folytán. Amíg tehát Szelle Japánban üdül, neje, aki szembe nézett a nyakába zudult bűnpörök egész táborának, fogházba kerül. Szelle már nem sokára bántatlanul hazajöhet: bűnügyének elévülése már csak pár hónap kérdése: nejének azonban be kell vonulnia a fogházba. Sokszor igen furcsán érvényesül az igazság.

Szelléné a vádlottak padjára *Wasmer Gusztáv* báró azóta nyugalomba vonult huszárszázados panaszára jutott. *Wasmer* a Szelle házaspárt azzal vádolta, hogy 1897-ben 3 váltó kölcsön alapján, szorultságát kihasználva kiuzsorázta őt s később még felettes hatóságánál is feljelentette, azt hazudván, hogy megszőkött.

Az aradi kir. törvényszék, miután Szelle József megszőkött, csupán az asszonyt vádolta meg hamis vád és uzsora vétsége miatt s ezért 6 havi fogházra ítélte. A nagyváradi tábla csupán az uzsora vétségében mondotta ki a vádlott asszonyt bűnösnek s ezért 3 hónapra szállította le a fogházbüntetést.

A kir. Kuria ma *Tassy Pál* koronaügyész-helyettes és *Edvi-Ilés Károly dr.* védő felszólalása után hozzájárult a tábla ítéletéhez.

— **Apponyi Albert gróf Arad diszpolgára.** Müller Károly országgyűlési képviselő, mint értesülünk, a jövő hét szerdáján tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé egy indítványt fog benyújtani, melyben hivatkozva Apponyi Albert gróf kultuszminiszternek az ország, de különösen Arad városa körül szerzett érdemeire, azt indítványozza, hogy Arad szabad királyi város őt diszpolgárává válassza meg. Az indítványt bizonyára egyhangulag emeli határozottá a közgyűlés.

— **Elkészültek az autobuszok.** A havrei autobusz gyár a várossal kötött szerződés értelmében értesíti a várost, hogy az autobuszok saszói elkészültek s azt a város kiküldötte a gyártelepen felülvizsgálhatja s a próbajáratokat megtarthatja. A város kellő fedezet hiányában nem küld ki senkit s csak a saszók Aradra érkezése után, idehaza fogja a próbákat megejteni.

— **Tizezer munkás elbocsájtása.** *Majna-Frankfurtból* táviratozzák: A Frankfurter Zeitung newyorki jelentése szerint a Baldwin lokomotivgyár (Philadelphia) 10,000 munkást bocsájtott el.

— **A második polgári fuiskola telke.** Holnap délután a városszabályozási bizottság ülést tart, hogy a második polgári fuiskola telkének ügyében a közgyűlés elé javaslatot készítsen. Eddig két telek került szóba. A Karolina-utcában fekvő Neuman-féle és a gyermek kórháznak szánt telek.

— **Stösselt még nem ítélték el.** *Pétervárról* táviratozzák: A Stössel, Fox és Reisz tábornokok halálra ítéletéről szóló hírek alaptalanok és tévedés folytán terjedtek el. A vádló azt kérte, hogy Stössel, Fox és Reisz tábornokokat halálra ítéljék és az előbbi kettőre nézve enyhítő körülményeket javasolt tekintetbe venni, Szmirnov tábornok ellen pedig tíz évi börtönt kért, az ítéletet azonban a bíróság eddig még nem mondta ki.

— **A katonai fizetésemelések.** *Bécsből* jelentik: A függetlenségi párt egyik vezető tagja egy hirlapíró előtt a katonatiszti fizetések felemelése körül támadt bonyodalmakról a következőképen nyilatkozott:

— Szükséges, hogy a magyar álláspont most már határozottan megállapíttassék. Tehát szó sem lehet arról, hogy a magyar delegáció az idei, 1908. évi költségvetés rendjén a fizetésemelés dolgában akár elvben, akár érdemlegesen foglalkozzék. A kérdés felvetése olyan módon történt, amely kizárja, hogy bárminő alakban hozzájáruljunk az osztrák álláspontához.

— A deési választás. Deésről táviratozzák: A deési választókerületben két jelölt fog egymással szemben állani. A függetlenségi párt egyhangulag Gndl István bankigazgatót, az alkotmánypártiak szintén egyhangulag Barcsay Tamást jelölték. A harc keménynek ígérkezik.

— Miniszteri köszönet. A magyar kir. földművelésügyi miniszter Schill József, Aradvár megye főjegyzőjét a Szodom-csatorna társulatnál viselt miniszteri biztosi megbízatása alól, buzgó és sikeres működéséért teljes elismerésének és köszönetének kifejezése mellett, felmentette.

— Aradváros földjeinek bérlése. Folyó év október hó elsejével jár le száznolc földbérletnek a várossal részint három, részint hat évre kötött szerződése. A gazdasági szék hétfőn tartandó ülésében foglalkozik az új bérleti feltételek kiírásával. Bérbe fog adai a város 2129 hold földet, amiből eddig 55606 korona bérösszeg folyt be a városi pénztárba aképen, hogy magyar holdankint 26 korona 10 fillér bért kapott a város. Most, mint többször megirtuk, a földek osztályozás alá kerülnek és hosszabb lejáratu szerződés alapján fognak bérbe adatni. Az új szerződésekben már a konyha kertészettel való kötelező foglalkozás is bent foglaltatik.

— Meghalt a bajai bank igazgatója. Bajáról jelentik: Schön Antal, a hírhedt bajai bank igazgatója ma reggel meghalt. A távirati tudósítás szerint Schön Antal halálát azok az izgalmak siettették, amelyek a milliós sorsjegy bűnpörével kapcsolatosak. A vezérigazgató számos jótékony intézménynek volt kezdeményezője. A haláleset Baján nagy szenzációt keltett.

— Halálozás. Özv. Jablonszky Jánosné szül. Naszády Teréz nyolcvanhárom éves korában elhunyt.

— Kardosék bankja. A Ferenc- és Józsefvárosi Takarékpénztár ellen csálás és sikasztás címén feljelen és érkezett a fővárosi rendőrséghez, amely tegnap óta bűnvádi nyomozást folytat a cégtulajdonos Kardos-család ellen. A budapesti kereskedelmi törvényszék ma délután elrendelte a csődöt a pénzügyintézet ellen. A passzívák egy millió koronára rugnak, ezzel szemben értéktelen pincéváltók vannak, úgy, hogy az aktiva majdnem semmi. Az egész igazgatóság ellen elrendelték a bűnvádi eljárás megindítását. Az üzleti manipuláció bűnössége mellett koronatanu Söhaj főkönyvelő, aki ma egy hírlapíró előtt a következőket jelentette ki: Mir a tavalyi mérlegből láttam, hogy hamis számadatok alapján készült. Kijelentettem, hogy nem írom alá. Erre a mérleg december 31-én kedvező formában jelent meg. Ez úgy történt, hogy az igazgató rávette Koos dr. intézeti ügyészt, aki különben ártatlan az ügyben, hogy vegyenek fel együtt háromszázezer korona váltóhittel. Ez csak formai hitel volt s a nem létező háromszázezer koronát elhelyezték takarékbetét számlára. Így a váltó-állomány, valamint a takarékbetét-állomány növekedett s a laikus ezáltal az első pillanatra hitelesnek találhatta a mérleget. A műveletet csak arra az egy napra kötötték, míg a mérleg elkészült. Január 2 ikán visszakönyvelték az egész üzletet. Egy alkalommal megmutattam a könyveket Vécsey Tamás elnöknek, mire Kardos kidobással fenyegetett meg. Radirozás, nem létező adatok elkönyvelése napirenden volt. A folyószám a könyvből rég kint, hogy az intézet inzolvens. A százazreket meghaladó váltóállományban egyetlen egy jó váltó nem volt.

— Leégett gőzmalom. Zomborról táviratozzák: Az elmúlt éjjel Bácsalmáson az Imgrund-féle gőzmalom teljesen leégett. Bennégett 4 vagon liszt is. A kár mintegy 140,000 korona, melynek nagy része biztosítás útján megtérül. A főmolnár a lángokban álló malom emeletéről leugrott és csonttörést szenvedett.

— A hűtlen adótiszt. Zomborból táviratozzák: Rell Lajos városi adótiszt, ki a napokban öngyilkossági kísérletet követett el, tettét nem családi viszály miatt követte el, mint most helyreigazítólag jelentik, hanem, mert szabálytalan marházárlat kezelése miatt fegyelmi alatt állt. A golyót a szájpaddlásából eltávolították s így valószínű, hogy életben marad.

— Játék a fegyverrel. Zomborból írják: Stebler Lajos zombori lakos Anna nevű 8 éves kisleányát a korcsmáros csaposának 10 éves fia tréfából egy kezébe került vadászfegyverrel szívenlőtte. A kisleány azonnal meghalt.

— Megfagyott munkás. A múlt héten Bihar András mezőgazdasági munkás Békényről a kerülsi pusztára költözöködött. Utközben a barakonyi határban leszállott a kocsról, mert rosszul érezte magát. Leült az utszélre, de ott az amugy is szivbajos embert szívszélbűdés érte. A leeső hó teljesen eltakarta a holttestet, csak most, az olvadás után akadtak rá. Hat napig feküdt a hó alatt.

— Garázdálkodó veszett eb. Szamosujvárról táviratozzák: Tegnap délelőtt egy veszett kutya 17 egyént mart meg. Ezek között az állatorvos nejét és az országos fegyház ellenőrt. Ma mind a 17 egyént, köztük 8 gyermeket, a városi hatóság a budapesti Pas-eur-intézetbe szállíttatta.

— Megégett a saját vigyázatlanságából. Fischer Antal polgári iskolai tanár lakásán ma kora reggel Csipai Róza szobaleány a takarítást végezte. Az éjjeli szekrényen egy égő petróleum lámpa állott, amelyet a szobaleány vigyázatlanságból feledtett. A petróleumtartó eltört, a petróleum meggyuladt s Csipai Róza haja és ruhája tüzet fogott. Segélyért kiabálva futott a szobákön végig, míg borzasztó fájdalomtól eszméletét veszítve a konyhában összeesett. A házbellek összefutottak, kendőkkel, pokrócokkal eloltották a fákyaként lobogó tüzet. A mentők a súlyos, de nem halálos sérüléseket szenvedett leányt a kórházba szállították.

— Tűz. Ma délután a Szabadság téren lévő Freud-féle házban egy első emeleti lakásban szoba tűz volt. Készen a házban huszonnégy órán belül háromszor hívták tűzhöz a tűzoltóságot. Tegnap délelőtt egy kémény, délután egy padlás gerenda gyulladt ki. Mindhárom esetben sikerült a tüzet gyorsan elfojtani. A kár jelentéktelen.

— A színtezési munkálatok költségei. A belügyminiszter ma érkezett leiratával ertesítette a várost, hogy a városi színtezési munkálatok fedezésére kijelölt és a törzsvagyónból veendő összeget megfelelőnek találta és jóváhagyja.

— Drága mulatság. Abaffy Albert a Grünwald-féle kávéházban mulatott a múlt éjszaka. Mulatozás közben eddig ismeretlen tettesek ellopták kilencven korona készpénzét és hatvan korona értékű óráját.

— Lejárt pályázat. A jövő heti közgyűlésen beöltésre kerülő arvaszéki irodatisztú állásra a pályázat lejárt. Beérkezett nyolc pályázat. Ezek közül hárman, Dongó János, Gerő Armin és Institoris Zsigmond jelenleg is városi tisztviselők, míg öten: Schwarca A. József, Topscher Gyula, Weinberger Henrik, Szabó László és Propper Géza idegen illetőségűek.

— Február hó 11-én, délután 3-tól kezdve az „Aradi takaréka és segélyegylet, mint szövetkezet“ (Petőfi-utca 1. szám Bing-ház), egy teljesen befizetett XXI-ik évtársulati részjegy után 174 koronát fizet ki. Ugyanott 9-12-ig d. e. és 3-5 d. u., beiratkozni is lehet az újonnan alakult évtársulatba. 897

— Mindnyájunknak kell néha egy erősítőszert, mert a folytonos munka farasztó. Kitünő erősítő szernek bizonyult a „Scott-féle Emulsió“, mely főleg csukamaj-olajból áll, csak hogy igen jó ízű és a leggyengébb gyomor is könnyen emésztheti. A „Scott-féle Emulsió“ minden gyógyszerárban kapható.

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. Likör aroma 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

TORVÉNYKEZÉS.

§ Felmentő verdikt. A múlt év junlus huszonegyedikén este tíz órakor Nyegrucz György talpasi lakos épen lefeküdni készült, midőn valaki kétesövű sörétes fegyverből az utcáról az ablakon át a szobába lőtt. A sörétek nem találtak, hanem a szoba falába furódtak. Nyegrucz kioltant, de a tettes már elmenekült, csak a fegyvert hagyta ott a kerítés mellett. Nyegrucz feljelentésére a kisjenői kir. járásbíróság vizsgálatot indított Argyelán Mihály ellen, mert Pável Flore és Messer Sándor tanuk ellene vallottak. Az aradi törvényszék esküdtbírósga Fábian Lajos elnöklete alatt ma tárgyalta Argyelán bűnygyét. A vádat Kovács József kir. alügyész képviselte, a védelmet Czédly Károly dr. látta el. A mai főtárgyaláson kihallgatott újabb tanuk nem tettek terhelő vallomást, Pável Flore és Messer Sándor pedig visszavonták a vizsgálóbíró előtt tett terhelő vallomásukat, mire az ügyészség a vádat el ejtette. A sértett ügyvédje, Krenner Zoltán dr. a vád képviseletét nem vette át, ennek alapján a bíróság a további eljárást Argyelán Mihály ellen megszüntette.

§ A Mezei házaspár drámája. Mezei Vilmost és nejét az aradi kir. ügyészség tudvalevőleg vád alá helyezte és vizsgálati fogságban tartja. Mezei a neje elcsábítója, Duma Lába elleni, Mezeiné pedig Sipos Sándorné, a kerítő asszony ellen elkövetett merénylet miatt van előzetes letartóztatásban. A vizsgálóbírónak a fogvatartást elrendelő végzése ellen a Mezei-pár védője, Krenner Zoltán dr. felfolyamodást adott be, amelyet a törvényszék elutasított azsal az indokolással, hogy Mezeinek nincs állandó foglalkozása. Ezen végzés ellen a védő a nagyváradi kir. ítélőtáblához ma felfolyamodással fordult, amelyben igazolja, hogy Mezei a benoid gázgyárban szerelőként van alkalmazva napi hat korona fizetéssel, amely azonban utazása folytán tetemesen nagyobbodik, a bejelentő hivatal szerint pedig állandó lakással bír. Érdekes, hogy Mezeiné nem kéri szabadlábra helyezését, csak azt, hogy férjét bocsássák szabadon. A bűnpert az esküdtzék áprilisban fogja tárgyalni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Érdeklődő. Méltóztassék az illető laphoz fordulni Mi nem kutatjuk, hogy mit irnak lapársaink s izléstelenségnek tartanók, ha mi akarnók a többi lapokat felülbírálni, vagy cáfogatni. Azt elvégzi helyettünk a közönség.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsdé.
— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —
Budapest, február 6.

Amerika egynyolcaddal magasabb. Üzlettelen. Az áruk 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilásra	12.02—12.03	11.82—11.83
Buza októberre	10.43—10.44	10.38—10.39
Zab áprilásra	8.06—8.07	7.95—7.96
Rozs áprilásra	10.19—10.20	10.09—10.10
Tengeri májusra	6.84—6.85	6.80—6.81

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	650.50
Magyar hitelrészvény	785.75
Közuti vasut részvény	567.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.
— Február 6. —
Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 117—118 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 118—120 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 120—122 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Szertelési szám: Február hó 3. napján volt készlet 21 302 darab, február 4. napján főlhajtott — darab, február 4. napján elszállított 22 darab, február 5. napjára maradt készletben 21,238 darab.
A hívtó szertés üzlet irányzata: Változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Február 6. —

Központi-szálloda. Stefesits Gyula min. számellenőr Budapest. — Kovács Lajos mérnök Budapest. — Varga Antal fatermelő Budapest. — Georga János esperes Buttyin. — Rosenthal Manó hivatalnok Budapest. — Ziegler Sándor bankár Budapest. — Krausz Jenő hivatalnok Budapest. — Jánosy György magánzó Déva. — Libling Ede utazó Bécs. — Abeles Arthur utazó Bécs. — Gerő Adolf utazó Budapest. — Goldberger Lázár utazó Budapest. — Waldman Sándor utazó Budapest. — Halle Samu utazó Temesvár. — Rathausen Lipót utazó Budapest. — Engelman Ignác utazó Budapest. — Mérey Sándor utazó Budapest. — Békés Adolf utazó Debrecen. — Pollák Hugó utazó Debrecen. — Korán Vince utazó Budapest. — Mencer Ferenc utazó Budapest. — Land József utazó Budapest. — Szemere Gáspár utazó Budapest. — Grenkel Lajos utazó és neje Budapest. — Horváth Jenő utazó Budapest. — Ziemerman Dániel utazó Budapest. — Erdős Dániel utazó Budapest. — Wolfner Károly utazó Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Ströbl Mihály kereskedő Vinga. — Klauber Lipót kereskedő Vinga. — Taschner György üzletvezető Szombathely. — Telbisz Ottmár birtokos M. Bánhegyes. — Sztanka Jenő igazgató Miskolc. — Kerekes Ferenc főellenőr és családja Zám. — Köhl Armin igazgató Berlin. — Ruth Mikea igazgató Berlin. — Schönfried Lipót vasuti mérnök Szigetvár. — Novák József gyáros Mosony. — Völgyi Pálné birtokos neje és leányai Szepesváralja. — Háfner Elek mérnök Trieszt. — Soltész Samu nagybérő és családja Ungvár. — Augenstein Zsigmond kereskedő Mehádia. — Birn Lejos kereskedő Kassa. — Taschner György üzletvezető Szombathely. — Dravits Mihály mérnök Szabadka. — Ekerek Béla lókereskedő Ujverbász. — Strasser Simon kereskedő Ungvár. — Mocsáry Elek birtokos Zimony. — Kerner Antal hivatalnok Zirc. — Gergely Sándor gazdatiszt Vésztő. — Török Viktor mérnök és neje Szeged. — Jung Ferenc gazdálkodó Nagybecskerek. — Ferenczi Antal hivatalnok Debrecen. — Deutch Jenő kereskedő Rékészgyula. — Spiró Lajos kereskedő Békésygyula. — Kovács Róbert gazdatiszt Hódmezővásárhely. — Berkes Tivadár ügyvédjelölt és neje Hatvan. — Veszely Sándor főkönyvelő. — Radványi Károly állami hivatalnok Keszthely. — Sipos Kálmán lelkész Nagyvárad. — Irányi Dezső vállalkozó és neje Szeged. — Szigeti Vilmos kereskedő Margitta. — Szabó Géza gazdálkodó Szalk. Szt. Márton. — Halász Imre pénztárnok és családja Zalaegerszeg. — Pollák Armin kereskedő és neje Kiszén. — Rehberger Béla utazó Budapest. — Lang Bertalan utazó Budapest. — Lövy József utazó Budapest. — Stein Oszkár utazó Budapest. — Pollák Alfréd utazó Budapest. — Szücs Fülöp utazó Bécs. — Neustädter Adolf utazó München. — Erdély Ferenc utazó Fiume. — Künerel Adolf utazó Zella.

Vass-szálloda. Pilát Pál magánzó Nagyszombat. — Stern József utazó Budapest. — Hönig Ede utazó Budapest. — Sommer Frigyes utazó Budapest. — Gosztonyi Jenő hivatalnok Gálszécs. — Grossmann Bela utazó Bécs. — Dank Adolf utazó Bécs. — Régl Jenő utazó Budapest. — Sánta László magánzó Szeged. — Katona Béla lókereskedő Szeged. — Zoltán Etel hivatalnok Pásztó. — Légrady M. utazó Budapest. — Szepesi Jenő utazó Budapest.

Nemzeti Színház.

Péntek, 1908. évi február hó 7-én:

B) bérlet. B) bérlet

Diszeldadás Asztalos Sándor emlékére:

Veér Judit rózsája.

Regényes színjáték 3 felvonásban. Irta: Lampérth Géza.

SZEMÉLYEK;

Veér Tamás	Hunyady J.	Imre, diák	Delly Lajos.
Judit, leánya	K. Kápolnai J.	Mózes	Várnay Jenő.
Öz. Tóthné	Benkőné.	1-ső cigány	Faludi Karoly
Sárka, leánya	H. Kőrössi J.	2-ik cigány	Kulesár L.
Bercsényi	S. Athmári A.	Első ór	Bőry Lajos.
Both, kapitány	Keszler Ede.	Második ór	Ujj Kálmán.

Készlet este 7 és fél órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma pénteken, 1908. február hó 7-én

Műsor:

1. A féltékenység örülje.
2. A hamelnai patkányfogó.
3. Az asszony kedvéért.
4. A poéta.
5. Tengeri rablók.
6. A tengerész szerelme.
7. Szerencse az új évben.
8. A vándor.
9. Piroška és a farkas.

Előadások délután 5, fél 7, és este fél 9 órákor.

Cukrázda.

Előadás alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik.
Szombaton teljesen új műsor.

NYILTTER.*

A fájdalomtól lesújtva tudatjuk számos rokonaink és jóbarátainkkal, miszerint szeretett édes anyánk, nagyanyánk, illetve dédanya és anyósunk:

Özv. Jablonszky Jánosné szül. Naszády Teréz,

f. hó 6 án reggel 1/8 órákor, áldásos életének 83-ik és gyászos özvegységének 25-ik évében, aggkori elgyengülésben az Urban csendesen elhunyt.

Felejtlenül halottunk földi részei f. hó 7-én d. u. 8 órákor fogtak Ilona-utca 5 lk számú gyászházából róm. kath. szerzetesek szerint beszenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engedélyt szentmise áldozat f. hó 8 án, délelőtt 10 órákor fog a főt. Minorita-tyúk templomában az egkek Urának bemutatattai.

Aldott legyen emléke!

Arad, 1908. évi február hó 6 án.

Jablonszky Flóra férj. Földényi Mihályné, Jablonszky Borbála férj. Lacsny Istvánné, Jablonszky Emil, Jablonszky Emma férj. Matolay Vilmosné, Jablonszky Vilma férj. Rozgonyi Alajosné, gyermekei. Földényi Mihály, Lacsny István, Matolay Vilmos, Rozgonyi Alajos, vejei. Jablonszky Emilné, szül. Guttmann Etelka, menyje. Jablonszky Etelka, ifj. Jablonszky Emil, Jablonszky Erzsé, Jablonszky István, Jablonszky Géza, Földényi Vilmos és ennek neje szül. Gáspár Berta, ezek gyermekei: Bertácska, ifj. Földényi Mihály és ennek neje szül. Okolicsányi Ida, Földényi Kornél, Rozgonyi Lajos, Rozgonyi Mariska, Rozgonyi Erzsike, Rozgonyi Emília, Rozgonyi Dezső, Rozgonyi Kálmán, unokái illetve dédunokája. 899

Csutak Károly és fia első temetés-rendező intézete.
Arad, Szabadságtér 20.

Hirdetmény.

Az Apatelek Mokrahegyi Pinceszövetkezet igazgatósága mint felszámoló — tekintettel arra, hogy a szövetkezet feloszlását, az 1907. évi december hó 1-én tartott szövetkezeti közgyűlés határozati-lag kimondotta, — felhívja a szövetkezet hitelezőit, hogy követeléseiket a keresk. törv. 429. §-a értelmében jelen hirdetménynek harmadszori közzétételétől számított 6 hó alatt törvényes következmények terhe alatt érvényesítsék.

Apatelek, 1908. évi február hó 3-án.

„Az Apatelek Mokrahegyi Pinceszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja, felszámolás alatt.“

Fejér György,

Br. Solymosy Lajos.

895

Lonovics Gyuláné szül. nyéki Nyéky Irma, aszódi báró Podmaniczky Endréné szül. nyéki Nyéky Claudia, nyéki Nyéky Ilona mint gyermekei; Krivinaí Lonovics László és gróf Csáky Armádné szül. Krivinaí Lonovics Kornélia, aszódi Podmaniczky Malvina és Attila, mint unokai; gróf Csáky Mária mint dédunoka; Krivinaí Lonovics Gyula és aszódi báró Podmaniczky Endre mint vejei a saját, mint a többi rokonság nevében is fájdalommal telet szívvel jelentik szeretett édes anyjuk, illetve nagyanyjuk, dédanyjuk és anyósuk

Özv. nyéki Nyéky Gyuláné szül. Rasztinaí báró Rédl Claudia,

Marc. Dombegyházán február hó 5 én, 78 éves korában váratlanul történt elhunyt.

As Istenben boldogult hűlt tetemei a Marc. Dombegyházán február hó 8 án, délelőtt 1/2 órákor történelmi beszentelés után ugyanazon délután 4 órákor fog a makói családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Az engedélyt mise áldozat február hó 10-én, d. e. 10 órákor fog ugy Marc. Dombegyházán, mint Makón az elhunyt lelki üdvéért az Urnak bemu a tatni.

Aldás és béke hamvaira! Az örök világosság fényeskedjék neki!

Marc. Dombegyházán, 1908. február hó 5-én. 900

Csutak Károly és fia első temetés-rendező intézete.
Arad, Szabadságtér 20.

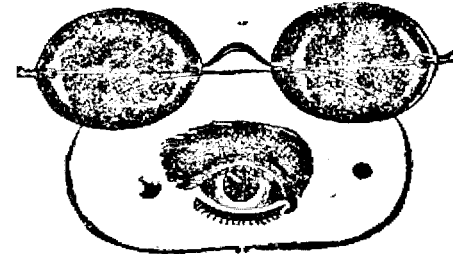

Elsőrendű látsszerész üzlet.

DICK-SAMU

órák és látsszerész

Arad Andrassy-tér és Weltzer János-utca sarkán

Eld és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látcsöveket a legkülömbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnókat, orrcsüptetők és szemüvegek arany ezüst, nickel és tekenőbeka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

30 napig

maradnak érvényben ezen rendkívül

mélyen leszállított

OCCASIO ÁRAK!

☛ Csak elsőrendű minőségű áruk olcsó árban! ☛

Egy vég vászon kitűnő minőség	frt. 3.15
Rumburgi vászon uri nadrágra vége	frt. 3.85, 4.45
Teljes vég királyvászon női fehérneműre, vékony szálú	frt. 5.80, 6.65
Cégem különlegessége 50 rőfös rumburgi vászon minden célra alkalmas	9.75, 11.75
Teljes vég kanavász szintartó kitűnő mi- nőség	4.90, 5.50, 6.50
Teljes vég chiffon kitűnő minőség	4.80, 5.50, 6.50
Teljes vég chiffon Scrol legfinomabb	6.85, 7.90, 8.95
Lepedővászon egy szélben varrás nélkül	6.85, 7.50
Lepedővászon gyepen fehérítve	9.50
6 személyes céna damaszt étkező teríték, abrosz és 6 szalvéta	1.85, 2.85
12 személyes céna damaszt étkező teríték, abrosz és 12 szalvéta	5.—, 6.35
6 személyes szebbnél-szebb céna damaszt kávé-teríték abrosz és 6 szalvéta	1.35, 1.66, 2.85
6 darab céna damaszt óriási törülköző	frt. 1.44
6 darab vászon pohártörő	frt. 88.—, 1.25
6 darab flanel pohártörő	kr. —48
Alkalmi vétel rouge paplan most	frt. 2.72
Selyem klott óriási paplan, vattás	frt. 3.95
Flanel takaró gyönyörű mintákban	frt. 1.25, 1.65, 2.25

Uri fehérneműekre.

5 rétü kszelő szines, vagy fehér	24 kr.
R. R. 5 rétü uri gallér, darabja	frt. —16 kr.
Tartós uri ing, sima, divatos mellel	—98 kr.
D. D. Schifon uri ing, sima, redős vagy piké mellel	1.12 kr.
R. R. Schifon diszes, sima, redős vagy piké mellel	1.32 kr.
R. R. Schifon háló ing	1.13 kr.
Tirol körper uri alsó nadrág 68 krajcár.	
Francia szabású himzett, gombos uri nadrág	85 kr.
6 darab kitűnő vászon zsebkendő 49, 65, 78, 95 kr.	
Fegyházi kötött uri harisnya most	12, 22, 29 kr.
Kötött gyapju uri harisnya most	35, 42, 46 kr.
Tartós uri esernyő	1 frt. 25 kr.
Mindenki vegyen nyers selyem elegáns esernyőt most	1.75.

Valamint összes raktáron lévő áruk minden versenyt felülmúló olcsó árban.

☛ Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. ☛

Meg nem felelő áruért a pénz visszaadatik.

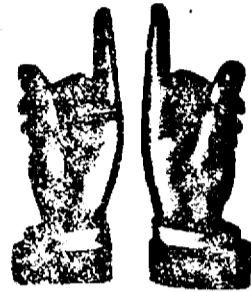
Reiner S. Sándor

alkalmi áruháza

☛ Szabadság-tér 15. sz. ☛

A nagy forgalom miatt mintákat nem küldhetünk.

TEA SZEZON!

Legzamatosabb
TEA és RUM.

Vojtek és Weisz
drogneriájában 331
ARAD.

Tápértékben leggazdagabb,
Hatásában felülmúlhatatlan
a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona. 241

Fagydagatok elmulasztására
Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kitűnő hatású szer a Hajós féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobailatok, üvegje 70 fillér.

„Never“ amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb övszer. 6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Arpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Fontosabbakat kerjük a hirdetés alatt
lévő számokra kivétel nélkül.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad
és hirdetőket felvevő a kiadó hivatala
József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri be-
jelentésének ára 4 fillér, vastagabb
betűvel 8 fillér. — Cselekedet kereső
vagy cselekednek ajánlkozó apró hirtet-
tes 20 szög 50 fillér, minden további
szó 4 fillér — Hirdetési levelezőlapot
5000 fillért és 1 koronáért kapha-
tok azokat a szerzők helyett.

A K i n e k

ismeretség híján

nászársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztára, kulcsárra, vinczellérre, kertészre,	kulcsárra, gazdasszonyra szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre házmesterre, stb.-re van szüksége.
---	---

A K i

eladni kíván

butort, szongorát, bort, gyümölcsöt, gsbonát,	üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy
---	--

A K i

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterü- letet,	halászatot, telket, kocsit, lovat,
--	---

A K i

mindenestét vétel vagy bérbevételel csé-
jából keresi;

A K i

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban ér cséit, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“
kis hirdetési
rovátát használja.

„Grele“

Levele van a kért helyen. 896

Szoptatós dajka

kerestetik, ki már leg-
alább 2 hónap óta szop-
tat. Jelentkezhetni: De-
meter-utca 90/a.

Jó karban

levő irászatok megvételre keres-
tetnek. Cim a kiadóban.

A „Freytag“-féle világhírű

„Diatomea“ (legtökéletesebb
égető apparátus), valamint „Juvel“
és „Tip-Top“ is, szintugy égetésre
való fatárgyak kaphatók **Kerpel**
Izsó könyv- és papirkereskedésé-
ben, Aradon. 212

4 polgárit végzett

jó írásu fiatal ember kerestetik
helybeli nagy részvénytársasághoz.
Ajánlatok „Gyakornok“ jellegére a
kiadóba kéretnek.

Kiadó egész emeletből álló

elegáns, kényelmes uri lakás má-
jus elsőtől Szent László-utca 5. —
Ugyanott elegánsan bútorozott ké-
nyelmes utcai szoba kiadó. 881

Ügyvédi naplók

és főkönyvek rendkívül finom erős
papírból egész vászon kötésben bőr
sarokkal 500 oldal tartalommal
24 kor. Kaphatók Ingusz I. és Fia.
Könyv és papirkereskedés. 201

Irodai alkalmazást

keresek gépirásban, könyvvezetés-
ben kellő jártassággal, kitűnő bi-
zonyítványokkal, mint könyvveze-
tőnő vagy irodatisztánő. Szives fel-
szólítások „Megbízható“ címmel
kiadóhivatalba kéretnek. 805

Német nyelvtan

tanítót keresek aki este 9 óráig tanít-
hatna, leveleket „Kereskedősegéd“
postrestant kérek. 902

Kiadó ház.

Demeter-utca 109/a. szám alatti
ház, amely áll egy három szobás
lakásból, a hozzá tartozó mellék-
helyiségekből, továbbá egy nagy
veteményes kertből, 1908. május
1-ére kiadó. Bővebbet Cukor László
fakereskedőnél. 901

Kerestetik

a belváros közelében egy
féregmentes 3 szoba für-
dő szoba s minden mel-
lékhelyiségből álló lakás
május elsejére. Aján-
latok ármejjelöléssel F.
jellegére küldendők a
kiadóhivatalba.

Elsőrendű

műkertész

38 éves nős gyermektelen

állást keres

azonnali belépésre.

Kovács Ferenc,
Kasza-utca 46., Arad 898

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban

Kitűnően égő nagy hófoka
HAZAI KÖSZÉN
mm.-ja 3 kor. 40 fill.

házhoz szállítva (legalább
5 mm. vételnél) 3.60 kor.

Kapható:
Engel Gyula

Boros Béni-tér 29. és
Lövész utca I. a.

üzleteiben.

Telefon 521. és 175. 13

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

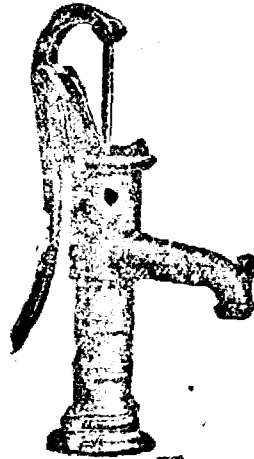
Borszivattyuk

s hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak
réjak és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a sz-
ivattyu nem romlik és a bort nem
szennyezi, a gépezet jó működés-
éért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tűzi fecskendők

helyő szelepekkel. Közse-
geknek legalkalmasabbak,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot. — a gép jó működés-
éért 8 évi jótállás (ingyen javítás).
tozzá való országos egységes csz-
szerek és a legjobb minőségű beü-
gummirozott,
kendercsövek
s legolcsóbb
árban.

Kutak

s hozzávaló

csövekkel
olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

a királyi szabadalmazott tűzi fecskendők
és szivattyu készítő. 351

Arad. Rákóczi-utca 27. sz.

Kerekes Pál

gép harisnya kötészete

ARAD, Kossuth-utca 66. szám.

Elfogad megrendeléseket új harisnyák
megkötésére, használt harisnyákat meg-
fejelésre. Készít mindennemű férfi női és
gyermekharisnyákat minden színben és
erősségben. Továbbá gamasnit, alsószok-
nyát, keztyűt, gyermek ruhát, alsó inget
és nadrágot trikót derekat, hálósapkát,
térmelegítőt stb. 531

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-
utca sarok, a színház
főbejáratával szem-
ben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad
és vidéke nagybecsült közönsé-
gét, miszerint a közelgő idény be-
áltával raktáromat minden-
nemű bőrökkel felszereltem,
melyből a legzebb és legjobb
kivitelű 581

uri és hölgy cipőket
készítek,

miért is becses rendelésüket kérem
vagyok kitűnő tisztelettel

Wolf J.

uri és hölgy cipész.

Vevők és bérbevevők

semmiféle jutalékot

nem tartoznak fizetni.

Colophon István

ügynöksége

Arad, Kölcsey-utca 3.,

vagy a városi kávéház.

Eszközül szállodák, vendéglők,
földek, szállók, házak bér- és ela-
dását, valamint borok és szeszes
italok eladását. — Ugyazint

amortisatiós kölcsönök

a legolcsóbb kamattal kiesz-
külésével előleg nélkül, ehhez csak
a birtokiv és telekkönyvi kivonat
kell. — Több emeletes magán-és
bérház 8—10%-ot jövedelmező, ol-
csón és kedvező feltételek mellett
eladók. — Pontos és telkiismeretes
kiszolgálás. 881

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget érte-
síteni, hogy Aradon, József főherceg-
ut 1. sz. házában

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden
a szakmába illő műtéseket pontosan és
és jutányosan végezek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

341 fogorvos.